

DOMOLJUB

Ishaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Splati in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inšerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 52.

V Ljubljani, dne 24. decembra 1914.

Leto XXVII.

Božič.

Pred tedni so poročali časopisi, da se je sveti Oče obrnil na vlade vojskujočih se držav s prošnjo, da naj ukrepano potrebno, da se bo za božične praznike sklenilo premirje, da se v teh velikih dneh ne bo prelivala kri. Države so to prošnjo sicer prijazno sprejele, odgovorile pa so, da tega skoraj ni mogoče izpeljati, ker razni vojaški oziri tega ne pripuščajo.

Tako bomo doživeli božične praznike, kakršnih še nismo in pred nami že mnogo, mnogo rodov ne. V sveti noči, ko bodo doma ostali možje in fantje, žene in dekleta hiteli v cerkve k polnočnicam, da se poklonijo Zveličarju v jaslicah, bodo naši vojaki ležali na daljni zemlji v zakopanih jarkih in obhajali sveto noč ob ognju pušk in gromenju topov. Kakor pa bodo naša srca stokrat bolj kot so drugače pri naših ljubih, ki se boré tam v daljni zemlji za domovino, tako bodo tudi srca onih tisti večer pri njih drugih doma. Saj je tam gori toliko mož očetov, ki bodo sveto noč gledali v duhu pod krov njih domov in se spominjali, kako so druga leta v družbi svojih dragih, svojih otrok, klečali pred jaslicami in molili Zveličarja. Saj je tam gori toliko fantov, ki se bodo sveto noč spominjali, kako so druga leta, polni svetosti in miru v mladih srcih, hodili ob polnoči ob svitu plamenic v domače cerkve, kjer so iz dna srca peli svete božične pesmi. Letos pa bo grom topov pel bojno pesem in granate žvižgale smrtno pesem.

To bo Božič, da ga bo pomnil rod za rodom: fantje, možje in otroci; dekleta in žene. To bo žalosten Božič!

Kdo bo tolažil nemirna srca, kdo

blažil rane, ki jih je že zasekala ta strašna vojska v tisočera srca?

Kdo drugi nego Tisti, ki je bil pred skoraj dvatisoč leti v mrzli zimski noči rojen v revnem hlevu zato, da je s trpljenjem, ki ga je spremljalo celo življenje, odrešil svet in odprl v Svojem Srcu studenec, iz katerega zajemajo lahko vsi, ki so betežni in nesrečni. Pri tem Srcu bomo iskali letošnje božične praznike tolažbe vsi. Naši vojaki in mi, ki smo ostali doma.

Če pomislimo na to, potem moramo po vsej pravici reči, da smo še bogati na sreči, da nam ni še tako hudo, dokler imamo v srcih živo vero, s katere pomočjo smo prestali že mnogo težav in upamo, da bomo tudi te, ki so prišle sedaj nad nas.

V teh težavnih dneh bodo menda vsaj spoznali mnogi, da ves naš boj za ohranitev vere ljudstvu, za ohranitev zvestobe do Cerkve, ni bil tako brezpomemben kot so ga hoteli naslikati nekateri, temuč velevažen. Kakšno bi bilo naše ljudstvo sedaj, ako ne bi bilo v srcih žive vere in ne zaupanja do Boga. Mar bi nadomestile tolažila vere fraze o svobodi, bratstvu in ljubezni? Ali bi mogel naš človek te dni samo eno noč mirno zaspiti, ako bi bilo njegovo srce brez upa v boljšo bodočnost, ki mu ga daje zaupanje v božjo pomoč?

Zato pa bo vera naših ljudi tista luč, ki bo tudi te božične praznike razsvetljevala temo obupa in žalosti. Zvezda vodnica bo, ki bo kot nekdanj tri Modre iz Jutrovega vodila naša srca k betlehemskeemu hlevcu, kjer bomo pri pogledu na Zveličarja zadobili novih moči za nadaljne boje in težave.

Ta močna vera, ukoreninjena v srcih naših ljudi, pa nam odpira tudi lep pogled v bodočnost. Mnogo smo že trpeli, hudo se nam je godilo, toda potrno nas to vse ni. Naš človek, če pade, vsta-

ne! Naš človek je trd in močan in tudi sedanji viharji ga ne bodo strli! Zato gledamo lahko s pravim božičnim mirom v bodočnost. Če pride še hujše, bomo prenesli; težko bo sicer, toda prenesli bomo, ker zaupamo Vanj, ki se je rodil na slami in umrl na križu — zato, da je zažgal v naših srcih luč.

Ta luč upanja, vere in ljubezni naj posebno božične praznike gori močno v slovenskih srcih. Naši vojaki ne bodo imeli na bojnih poljih drugih luči, da bi jih prižgali pred jaslicami, katere bodo gledali pred seboj samo v duhu. Namesto drugih luči pa bo sveto noč močno in visoko gorela luč njih plemenitih src. O, saj poznamo naše može in fante!

Zato ne solz in ne žalostnih besedi. Pogumna naj bodo naša voščila, ki jih bomo pošiljali v duhu našim vojakom na bojna polja. Pogumno in upapolno naj se glasi božični pozdrav: B l a ž e n i B o ž i č !

Pregled po svetu.

Avstro - Ogrska. Nadvojvodo Karla Franca Jožefa, ki se je dne 15. t. m. zjutraj vrnil s severnega bojišča, je cesar zaslial dopoldne v dolgi avdijenci. Cesar je nato sprejel pobočnika nadvojvode Friderika, polkovnika Mohra. — Gros Tisza, ogrski ministrski predsednik, je imel dne 14. decembra dolgo posvetovanje z grofom Stürgkhom. Zvečer se je vrnil v Budimpešto. — Apostolski vojni vikar škof Bjelak je izdal božično pastirsko pismo, v katerem spominja, da bo letos na tisoče mož manjkalo ob božičnem drevescu. Kljub temu navdaja tako domače kakor vojake en sam duh vesele požrtvovalnosti in samozataje. Škof se nato spominja dose-

danjega junaškega poguma vojakov ter jih pozivlje, da ostanejo tudi poslej možje neomajljivega poguma, trdni kakor hrast, ki se pred nobenim viharjem ne ukloni, pred nobeno nevihto ne zgane. Vojake naj krepča božja moč in božja roka naj jih vodi, potem bodo v zaupanju na božjo pomoč lahko prenašali vse težave, žrtve in nevarnosti. — Dne 18. t. m. se je vršil v Budimpešti ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi ogrski ministri.

Proglasitev »svete vojske« v Sarajevu. Reis ul Ulema je proglasil v nedeljo opoldne v Begovi džamiji v prisotnosti vseh bosenskih muftijev in mnogih mohamedancev »sveto vojsko«. Po prečitaniu »fetve« v turškem in hrvatskem jeziku je nato razložil pomen »svete vojske«.

Vatikan. Potrjuje se, da se je sveti Oče pri vojskujočih se državah res prizadeval doseči za Božič premirje, da pa sta Rusija in Francija predlog odklonili. — V rimskih diplomatskih krogih govore, da bo o Božiču začel sveti Oče vnovič delati za mir in bo vojskujočim se državam stavil mirovni predlog. — Sveti Oče je izjavil, da prepusti v Belgiji nabrani Petrov novič bednemu ondodnemu prebivalstvu. — Sveti Oče je daroval za avstrijske in ogrske sirote 100.000 lir. — Listi poročajo, da se Japonska in Vatikan pogajata o katoliškem misijonu v Kiaučavu.

Nemčija. Nemški cesar je zopet zdrav in se poda v kratkem zopet na bojišče. — Najstarejši sin nemškega državnega kacerlja je bil v bojih s Francozi ranjen in ujet. — Nemške čete na Poljskem cenijo na 18 armadnih zborov. — V Berlinu je vladalo veliko veselje vsled zmag nemških čet nad Rusi in vsled ruskega umikanja.

Italija. V laški državni zbornici so dolgo razpravljali o govoru ministra Salandra. Nazadnje so se pa zedinili v tem, da je prav tako, kakor postopa vlada. Eni so visoko poudarjali pomen nevtralnosti in zabavljali čez one žele vojsko. Glasovi drugih pa so bili skrivnostno nejasni, dokler se ni končno slišal en glas, da naj se vse prepusti vladi, ki že ve, kako je najbolj prav. — Novi nemški poslanik, knez Bülow, je prišel v Rim. — Laška javnost je bila pretekli teden zelo razburjena, ker so turški orožniki udrli v laški konzulat v Hodaidah, ki je turško mesto v Arabiji na obali Rdečega morja. Turčija bo morala dati zato zadoščenje. — Laški general Gatti sodi, da bo odločitev v sedanji vojski padla v Galiciji in v Ruski Poljski, ne pa na Francoskem. — Množe se poročila, da se je dosegel med Italijo in Rumunijo sporazum, na podlagi katerega bodeta obe državi enotno postopali v vseh važnih vprašanjih. — V Tripolisu so se že vršile večje praske med ondodnimi vstaši in laškimi vojniki.

Švica. Združena zvezna skupščina je za leto 1915 izvolila za zveznega predsednika Jožesa Motto, za podpredsednika pa Kamila Decoppet. Motto je bil leta 1871. rojen v kantonu Tessin, je

katolik in konservativec. Od leta 1911. je bil predstojnik finančnega in carinskega oddelka.

Rusija. Listi poročajo, da so Rusi v dosedanjih bojih izgubili 817.000 mož in polovico artiljerije. — 300 ruskih gopspa je prosilo carja, da bi smele v vojsko. Car je prošnjo odklonil in dejal, naj posvete moči raje domačemu gospodarstvu. — Dosedanji nemški listi bodo smeli po novem letu zopet izhajati v Rusiji, ampak v nemškem jeziku. — Poročajo, da v Rusiji v nekaterih krajih kolera zelo razsaja. — Osem finskih deželnih poslancev so prepeljali v Petrograd in jih zaprli. Dolže jih veleizdaje. — Poročajo, da se Rusija zelo trudi, da bi si naklonila prebivalstvo Rusko Poljske. Baje namerava dati vlada za pomoč v Ruski Poljski velike zneske. — Rusija si prizadeva, da bi dobila v Londonu visoko vojno posojilo. — Zaradi zarote imajo sedaj v Rusiji zaprtih približno 800 ljudi, med njimi mnogo Poljakov in 13 poslancev dume. — V Petrogradu je zmrznil vodovod, vsled česar primanjkuje vode in mora veliko tovarn stati. — Znani poljski pisatelj Sienkiewicz je bil imenovan za člana ruske akademije in se je postavil popolnoma na rusko stran. — Ruski car se je vrnil iz Tiflisa in šel v Vladikavkaz.

Anglija. Angleški generalni štab je dobil novega načelnika. — Kralj je imenoval za izrednega poslanika pri sveti Stolici v Rimu sira Howarda. Baje ima Anglija s tem namen pomiriti Irce. — V angleški armadi je po izjavah listov nad 130.000 Ircev. — Angleške banke so dale 40 milijonov kot prvi rok za odplačilo v angleških ladjedelnicah izgotovljenih grških oklopnih. — Angleška armada je izgubila do 14. decembra 3871 častnikov, in sicer 1113 mrtvih, 2225 ranjenih, 513 jih pa pogrešajo, ki ralov, 108 polkovnikov, 322 majorjev, 1123 stotnikov in 2303 poročniki.

Francija. Načelnik francoskega generalnega štaba Joffre napoveduje, da hoče francoskemu narodu o Božiču podeliti veliko božično darilo. — V Franciji so poklicali pod orožje vse sposobne moške, tudi take, ki so jih prej odklonili. — Listi trdijo, da je napravila vojska pri konjereji škode za več sto milijonov. — Nekateri francoski listi delajo nato, da bi se Francija sporazumela s sveto Stolico, zlasti z ozirom na varstvo francoskih misijonov v Turčiji in pa zato, da bi se vpliv Nemčije v Vatikanu zmanjšal. — Francozi sodijo, da so Rusi izgubili v vojski 1.600.000 mož. — Bivši francoski finančni minister Caillaux je došel v Brazilijo. — Vojni minister namerava predlagati postavu, po kateri bodo vsi za orožje sposobni Francozi od 18. do 52. leta podvrženi vojaški službi. — Po celi Franciji se vrše molitve za zmago. Pobožnosti se udeležujejo tudi državne oblasti in krogi, ki so bili prej cerkvi tuji. — Listi poročajo, da je Francija pridržala že izgotovljene podmorske torpedne čolne, katere je naročila Rumunija v francoskih ladjedelnicah. — Vojni minister je ob-

javil poziv, s katerim kliče pod orožje letnik 1915, kakor tudi one mladeniče letnikov 1913 in 1914, ki pri prvem naboru niso bili potrjeni. Skupno število teh znaša 220.000, od katerih jih bo 210.340 dodeljenih pehoti.

Belgija. Nemci so v Belgiji zopet našli več spisov, ki dokazujejo, da je bila Belgija s Francijo in Anglijo natančno dogovorjena glede vojske. — Kakor se sedaj izve, je bil kralj Albert za časa vojske že trikrat ranjen, in sicer sta prvi dve poškodbi lahki. Tretjica je zaprosil kralj Albert nemško vlado po nevtralnem posredovalcu, da podeli dopust njegovemu telesnemu zdravniku dr. Depageju, ki vodi belgijski lazaret v Bruslju, da ga more ta zdraviti. Prošnji se je ugodilo. — Belgijska vlada sicer ne izdaja uradnih obvestil o izgubah, a sledeče številke so zanesljive: Do 1. decembra je bilo izmed belgijskih vojakov 25.000 mrtvih in 30.000 ranjenec na Francoskem, 22.000 ranjenec na Angleškem, 35.000 ujetnikov v Nemčiji, 32.000 pa na Nizozemskem. Če priračunamo še bolnike, preostane od 200.000 belgijskih vojakov, ki so odrinili avgusta na vojsko, le še 40.000 mož.

Srbija. Srbom je prišlo na pomoč 5 ruskih armadnih zborov. — Listi iz Bolgarije poročajo, da dobiva Srbija topove in strelivo skozi Grško. — Splošno poročajo listi, da vlada v Srbiji velika beda in da prihajajo srbski begunci v Bolgarijo. — Srbija je prosila Bolgarijo in Grško za pomoč, kar sta pa obe odklonili. — Rusija je darovala Srbiji dve trgovski ladji, ki sta oboroženi s topovi. — Listi poročajo, da je proglasitev turške svete vojske imelo za posledico, da je 25.000 Albancev vdrlo čez Dibro v Srbijo. — Iz Niša se poroča: Nova vlada je v skupščini izjavila, da se je vlada preosnovala, ker hoče predstavljati do konca vojske združeno voljo in moč vseh strank. Nova vlada se pred vsem klanja velikim žrtvam domovini. Zupa v armado, jo občuduje in ji je hvaležna. Srbsko ljudstvo v tej vojski nima izbire, ker se med življenjem in smrtjo ne izbira. Vlada pozna trpljenje in težkoče, s katerimi se bori armada. Velik del ljudstva stori vse, kar je v človeških močeh, da se zboljša sedanje stanje. Hitro in odločno se bo vse odredilo, da se preskrbi armada z živežem in da se izboljša sanitetna služba. Dokler stoji sovražnik na srbskih tleh, kliče vlada: Naprej na sovražnika! V boj proti sovražniku! — Skozi Solun se vozijo neprenehoma topovi, strelivo, orožje in živež v znatnih množinah v Srbijo. Pred tremi tedni so se peljali celo francoski častniki in vojaki, ki so se semkaj pripeljali na francoski bojni ladji »Waldeck-Rousseau«. Promet na razstreljeni vardarski mostni progji se vrši na ta način, da se blago preklada. — Listi poročajo, da se je kralj Peter s princema vrnil v Belgrad.

Bolgarija. »Slovenec« prinaša iz Sofije dopis, iz katerega je posneti, da je bolgarska vlada trdno odločena ne sesti na limanice trojnega sporazuma, ki jo sedaj vabi na vso moč. — Več bolgar-

skih častnikov zahteva v nekem listu, ki izhaja v Sofiji, da naj Bolgarija zasede Skoplje, ki tvori ključ v Macedonijo in ker bi to znatno olajšalo nalogo avstrijske armade, da Srbijo porazi. — Listi poročajo, da so bile prej v Bolgariji dve struji: ena za trozvezo, druga za Avstrijo in Nemčijo. Sedaj pa da je ena sama struja, ki zahteva Macedonijo za Bolgarijo. — Novi ruski poslanik knez Trubeckoj je že prišel v Niš.

Rumunija. Poročajo, da se je med Bolgarijo in Rumunijo dosegel popoln sporazum za enotno postopanje obeh držav proti trajnim posilnim poizkusom neke velesile (Rusije?).

Turčija. Sultan je v prestolnem govoru ob otvoritvi državnega zbora poudarjal, da je treba razdirajočo politiko držav trojnega sporazuma premagati z orožjem. Poudarjal je tudi, da so turške zveze z nevtralnimi državami prijateljske, zlasti z Bolgarijo.

Grška. Vlada namerava v gotovih okolnostih zasedati Bitolj; za to določene čete so že pripravljene. — Nemški listi poročajo, da je položaj na Grškem tale: vlada je hladna napram prizadevanjem trojnega sporazuma jo pridobiti zase; ljudstvo noče o vojski nič slišati; splošno se dvomi, da bi se moglo Srbiji sploh še kaj pomagati. — Iz Carigrada poročajo, da Grška trajno mobilizira.

Macedonija. Macedonski Turki so se skupno z bulgarskimi četaši, zlasti v ozemlju Grogeli unli.

Portugalska. Dunajski listi poročajo, da zdaj še ni misliti, da bi Portugalska posegla v vojsko, ker mora prej urediti domače razmere in udušiti upor. Portugalsko ljudstvo baje noče ničesar slišati o vojski. — Zaupnica vladi je bila v zbornici sprejeta s 63 proti 39 glasovom. Nasproti temu je pa senat s 27 proti 26 glasovom izrekel vladi nezaupnico. To kaže na veliko needinost med poslanci zbornice in senatom. — Portugalsko delavstvo je bilo pozvano, da naj se upre vsem poizkusom, da bi Portugalska šla na vojsko.

Španija. Iz Barcelone se poroča: Španska brodogeje je odšlo v Maroko. Sicer je špansko ozemlje še mirno, a bati se je, da se razširi vstaja tudi tja. Položaj Fracozov v Maroku je jako težaven. Fez oblega 20.000 Beduincev. — Francija si na vso moč prizadeva, da pridobi Španijo za trojni sporazum, toda dosedaj je bilo vse brezuspešno.

Sestanek treh kraljev. Dne 19. decembra so se sestali skandinavski kralji: danski, švedski in norveški. Sestanku se pripisuje velik pomen.

Perzija. Po v Carigrad došlih vesteh je odredena v Perziji mobilizacija. Pričakujejo, da bo Perzija napovedala Rusiji vojsko. V turškem glavnem mestu bivajoči Perzijci so dobili poročilo, da zavzema Angležem sovražno gibanje v Kalkuti čezdalje večji obseg. Angleške oblasti so prepovedale izhajanje vseh mohamedanskih časopisov. Kakor poročajo turški listi, je perzijski kurdski voditelj Ilhani, katerega so Rusi dolgo poizkušali pridobiti, po dohodu turških čet v Saučbulak s celim svojim rodом, približno 10.000 mož,

prestopil k turškim četam, da se bojuje proti Rusom. — Trojni sporazum je obljubil Perziji za njeno strogo nevtralnost mest Kerbela in Nedšef v turški Arabiji.

Buri. Kakor smo že poročali se je burska vstaja proti Angležem ponesrečila. Hrabri poveljnik vstavev je v angleških rokah. Brzojavka iz Capetowna pravi, da se nahaja vlada Južnoafriške Unije v zadregi, kaj ji je storiti z generalom Dewetom, sedaj zaprtim v Johanesburgu. Močna struja zahteva smrtno kazen ali vsaj dosmrtno zaprtje na otok Svete Helene, dočim priporoča druga struja milostno postopanje, češ, da bi prevelika strogost utegnila izzvati nezadovoljnost med nespravljalivimi Buri.

Svetovna vojska.

Avstrija-Srbija, Črnogora.

Nedelja, 13. decembra 1914.

Nič važnega.

Torek, 15. decembra 1914.

Z južnega bojišča se poroča uradno: Od Drine v južnovzhodni smeri podvzeti napadi so zadeli južnovzhodno od Valjeva na močno preštevilnega nasprotnika in so se morali opustiti, to je tudi povzročilo delj segajoče umikajoče gibanje naših sil, ki so se več tednov trdovratno, sijajno, a z velikimi izgubami vojskovala. To od tehta osvojitve Belgrada. Iz tega izhajajoči splošni položaj zahteva novih sklepov in odredb, ki morajo služiti v to, da se prežene sovražnik.

Sreda, 16. decembra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča: Vsled potrebne umaknjenja našega desnega krila je s tem ustvarjen položaj pokazal, da je prav, če se tudi Belgrad za zdaj zapusti. Mesto je bilo izpraznjeno brez boja. Čete so vsled prestanih naporov in bojov pač trpele, a prešinjene so najboljše duha.

Četrtek, 17. decembra 1914.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Rima: Iz Cetinja javljajo: Črnogorci so z naskokom vzeli Višegrad in ujeli veliko število sovražnikov. (Odgovornost za to vest seve prepuščamo »Berliner Tageblattu«.)

Avstrija-Rusija.

Nedelja, 13. decembra 1914.

Uradno se poroča: Ne oziraje se na vse težkoče zimske pokrajine, nadaljujejo naše čete svoje prodiranje v Karpatih ter bijejo neprestano zmag polne boje, v katerih je bilo včeraj ujetih 2000 Rusov. Prelazi zahodno od Lupkovškega sedla so zopet v naši posesti.

V prostoru južno od Gorlic, Grybowa in Novega Sandeca so se pričeli večji boji.

Bitka v Zahodni Galiciji, katere fronta se razteza iz pokrajine vzhodno Tymbarka v prostor vzhodno od Krakova, traja dalje. Včeraj je ogenj naše artiljerije zopet zlomil več napadov Rusov.

Položaj na Poljskem se ni izpremenil. Posadka Przemysla je od svojega zad-

njeja izpada privedla seboj 700 ujetih Rusov, 18 strojnih pušk in zelo veliko municije.

Ponedeljek, 14. decembra 1914.

Uradno se razglša: V bitki v zahodni Galiciji je bilo rusko krilo včeraj pri Ljmanovi poraženo in prisiljeno k umikanju. Zasedovanje sovražnikovo je uvedeno. Vsi drugi napadi na našo ostalo fronto so se ravno tako, kot v prejšnjih dneh ponesrečili.

Naše preko Karpatov prodrle sile so v večkratnih bojih zopet energično zasledovale sovražnika. Popoldne smo vzeli Novi Sandec, tudi v Grybow, Gorlice, Zmigrod so zopet vkorakale naše čete.

Zemplinski komitat je popolnoma očiščen sovražnika.

V vzhodnih Karpatih, ki leže ob strani prizorišča velikih dogodkov, nasprotnik južno od gorskih grebenov nikjer ni mogel bistveno dobiti prostora. Splošno drže naše čete višine prelazov, v Bukovini črto Súcena doline.

Severno od Lovicza so naši zavezniki uspešno nadaljevali svoje napade na močno utrjena stališča Rusov.

Torek, 15. decembra 1914.

Uradno se poroča: Zasledovanje Rusov v zahodni Galiciji se je nadaljevalo in je zopet pridobilo med večjimi in manjšimi boji v smeri proti severu povsod prostor. Sedaj je tudi Dukla zopet v naši posesti.

Naše čez Karpate prodrle kolone so včeraj in predvčerajšnjem ujele 9000 Rusov in zaplenile 10 strojnih pušk.

Položaj na naši črti od Rajbrota do vzhodno od Krakova in na južnem Poljskem je neizpremenjen.

Severno od Lovicza so udrli naši zavezniki v napadu proti spodnji Bzuri.

Sreda, 16. decembra 1914.

Uradno se poroča: Prodiranje naših armad v zahodni Galiciji je prisililo sovražnika, da se je umaknil in omajalo tudi rusko fronto na južnem Poljskem. Naše čete, ki sovražnika v zahodni Galiciji neutrudljivo zasledujejo, so došle včeraj do črte Jaslo—Rajbrot. Pri tem zasledovanju in v zadnji bitki je bilo po dosedanjih poročilih ujetih 31.000 Rusov.

Danes so došle vesti o umikovalnem gibanju nasprotnika na celi črti Rajbrot—Niepolomice—Wolbrom—Nowo Radomsk—Piotrkow.

V karpatskem gozdnatem gorovju se je vse potrebno ukrenilo proti prodiranju sovražnih sil v dolino reke Latorcza.

Četrtek, 17. decembra 1914.

Uradno se poroča: V Galiciji in na južnem Poljskem na celi črti zasledujemo umikajočega se sovražnika. Pri krajih Lisko, Krosno, Jaslo in v dolini Biale se upirajo močne ruske sile. V dolini Dunajca so prodrle naše čete boreč se do Zakliczyna. Tudi Bohnija je zopet osvojena. Na južnem Poljskem so se morale sovražne zadnje čete povsod po kratkem boju umakniti zaveznikom.

V Karpatih Rusi v dolini reke Latorcza še vedno prodirajo. V gornji dolini Nadworske Bistrije je bil napad sovražnika odbit.

Posadka v Przemyslu je napravila nov večji izpad, pri katerem se je odlikovala ogrska deželna bramba z osvojitvijo nekega opirališča z žičnatimi ovirami. Kakor navadno so pripeljali nazaj v to trdnjavo ujetnike in zaplenjene strojne puške.

Petek, 18. decembra 1914.

Uradno se poroča: Po zadnjih poročilih je odpor ruske glavne sile zlomljen. Na južnem krilu v večdnevni bitki pri Limanovu, na severu od naših zaveznikov pri Lodzu in sedaj tudi ob Bzuri popolnoma poraženi, vsled našega prodiranja čez Karpatce od juga ogroženi, je nastopil sovražnik splošno umikanje, katero skuša kriti s trdovratnimi boji na predkarpatskem ozemlju. Tu napadajo naše čete na črti Krosno—Zakliczyn. Na ostali fronti je zasledovanje v teku.

Sobota, 19. decembra 1914.

Uradno se razglša: Porazene ruske glavne sile se zasledujejo na celi čez 400 km dolgi črti od Krosnega do izliva Bzure. Včeraj je bil sovražnik vrže tudi iz njegovih postojank na severnem predkarpatskem ozemlju med Krosnom in Zakliczynom. Ob spodnjem Dunajcu so zvezne čete v boju s sovražnimi zadnjimi četami.

Na južnem Poljskem se vrši prodiranje brez večjih bojov. Piotrkow je bil predvčerajšnjim zavzet od c. in kr. pešpolka Viljem I., nemški cesar in kralj pruski številka 34, Przedborz pa včeraj od oddelkov pešpolka št. 31.

Hrabra przemyslska posadka nadaljuje svoje hrabre boje v nadaljnjem trdnjavskem predozemlju uspešno.

Položaj v Karpatih se ni bistveno izpremenil.

Nemčija-Rusija.

Ponedeljek, 14. decembra 1914.

Uradno se poroča: Na vzhodno-pruski meji je vrgla naša kavalerija rusko kavalerijo nazaj ter je ujela 350 ruskih jezdecev.

Južno od Visle na severnem Poljskem se naša podvzetja dalje razvijajo.

Na južnem Poljskem so bili ruski napadi od avstro-orgskih in naših čet odbiti.

Torek, 15. decembra 1914.

Uradno se poroča: Iz Vzhodne Prusije in z južnega Poljskega se nič bistvenega ne poroča. Na severnem Poljskem se nadaljuje naša podvzetja.

Glede na ruska in francoska uradna poročila se mora pripomniti. Iz Petrograda se je 11. decembra uradno poročalo: Južno vzhodno od Krakova smo nadaljevali svoje napade, osvojili smo več nemških topov in strojnih pušk ter ujeli približno 2000 sovražnikov. Dejansko ni niti en mož, niti en top ali kaka strojna puška naših čet, ki se bore južno od Krakova, padla v sovražnikove roke.

Sreda, 16. decembra 1914.

Veliki glavni stan poroča dne 15. decembra: Na vzhodnem Pruskem ni nič novega. Nemška od Soldava čez Mlavo v smeri proti Cischanovu prodrla kolona je zavzela vsled premočnega sovražnika svojo staro postojanko. Na severnem Poljskem se ni nič posebnega zgodilo. Neugodno vreme vpliva na naše odredbe.

Četrtek, 17. decembra 1914.

Uradno se poroča: Na vzhodni pruski meji ni ničesar novega.

V severni Poljski se razvijajo naši napadi v redu. Vzeli smo sovražniku močna opirališča; pri tem smo ujeli 3000 ujetnikov in zaplenili 4 strojne puške.

Na južnem Poljskem pridobivajo naše čete v zvezi z zavezniki tla.

Petek, 18. decembra 1914.

Uradno se poroča: Z vzhodne in zahodne pruske meje ni nič novega.

Napadi, napovedani po Rusih proti Šleziji in Poznanjskem, so se popolnoma ponesrečili. Sovražnikove armade so bile na celem Poljskem po trdovratnih, ljutih frontalnih bojih prisiljene, da so se umaknile. Sovražnik se povsod zasleduje.

V včerajšnjih in predvčerajšnjih bojih na severnem Poljskem je dovedla hrabrost zahodnopruskih in heških polkov do odločitve. Sadovi te odločitve se še ne morejo pregledati.

Sobota, 19. decembra 1914.

Uradno se poroča: Na vzhodni in zahodni pruski meji se položaj ni izpremenil.

Na Poljskem zasledujemo naprej sovražnika, ki se umika.

Nemčija-Francija, Anglija, Belgija. Četrletna bitka.

»Slovenec« piše v petek 18. t. m.: Ogromna bitka na zahodu, bitka strelskih jarkov, katere se udeležuje milijone bojevnikov in ki se razvija na 500 km dolgi črti, traja že četr let. Četr leta je preteklo 13. decembra, odkar se je bitka ustavila ob Marne, Oise in Aisne. Koliko časa bo še trajala, se ne more reči. Vojaški strokovnjaki sodijo, da pred pomladjo ne bo padla odločitev. V korist bojevnikov bi želeli skorajšnji konec te velikanske bitke — naj se že prodre sovražna črta ali pa sklene trden, trajen mir. Vendar se trda dejstva jako malo brigajo za naše želje.

Zadnji teden se ni položaj na teh bojiščih bistveno prav nič spremenil.

Turčija — Rusija.

Torek, 15. decembra 1914.

Turški glavni stan poroča z dne 14. t. mes.: Na meji vilajeta Van se nadaljuje spopadi med ruskimi četami in turškimi oddelki, ki so na boljšem. Ruska konjenica je napadla pri Sarai ob perzijski meji turško konjenico, katere protinapad je bil uspešen. Rusi so bili vrženi nazaj in razkropljeni.

Sreda, 16. decembra 1914.

Turško uradno poročilo z dne 15. t. m. pravi: Na kavkaški fronti je napadla ruska kavalerijska brigada, ojačena z enim pehotnim bataljonom dne 13. decembra oddelek desnega krila glavne turške sile. Napad je bil odbit.

Stara ladja »Mesudie« se je pri zasedranju potopila. Moštvo je ladjo lahko zapustilo.

Na meji vilajeta Van so turške čete pri Saraju pričele z napadi in z naskokom osvojile več ruskih opirališč.

Oddelek čet, ki prodirajo pri Aserbejdšanu, prodira v smeri proti Selamas v Perziji.

Pri Seldos na južnem bregu jezera Urmia je napadla turška in perzijska kavalerija neki ruski kosaški polk in ga popolnoma porazila. Rusi so imeli 40 mrtvih in veliko ranjenih. Napadalci so zasledovali sovražnika v smeri proti Urmiji in se polastili tik pred mestom se nahajajoče ruske municijske ladje. Podrobnosti še manjkajo. Perzijski rodovi se bore s turškimi četami ramo ob rami z velikim navdušenjem proti stoletnemu sovražniku in so ponovno pokazali izredno hrabrost.

Četrtek, 17. decembra 1914.

Uradno poročilo z dne 17. decembra poroča: Ruske čete so poskušale s topovi in strojnimi puškami na levem bregu reke Tschoroch prodirati. Po peturnem boju jih vrgli nazaj. Po zmagoviti bitki pri Saral smo sovražnika zasledovali. Naša armada je zadela 15 km zahodno od mesta Kotur na sovražnika; pregnala ga je v smeri Razi in Kotur.

Sobota, 19. decembra 1914.

Uradno se poroča: Ruske čete so poskušale pod obrambo topov in strojnih pušk prodirati ob levem bregu reke Tshoroh. Po peturnem boju je bil sovražnik odbit. Po bitki pri Serailu, ki je za nas ugodno izpadla, so naše čete neprestano zasledovale sovražnika. Naša armada je zadela 15 km zahodno od Koturja na sovražnika, kjer je napadla, ne da bi bila čakala na dohod artiljerije. Sovražnika je zapodila proti Rasiju in proti Koturju.

Turčija — Anglija.

Torek, 15. decembra 1914.

Iz Londona 14. t. m.: Angleži se, kakor poročajo iz Kaira, pripravljajo za obrambo Sueskega prekopa. Močne čete so odposlali v Assiouth, ki leži med Arabsko in Libijsko puščavo, kjer pričakujejo prvega napada turške armade. Assiouth je strategično važen, ker obvladuje karavansko cesto, ki vodi skozi Libijsko puščavo v Sudan. Poplava se razteza ob Sueskem prekopu na desnem bregu do El Komtare; sčasoma poplavijo tudi levi breg. Posadko v Adenu so ojačile indijske čete; francosko in angleški aviatiki letajo vsak dan nad Sinajskim polotokom. Turki so opremljeni z najmodernejšim materialom, s strojnimi puškami, oklopnimi avtomobili in s pionirsko opravo. Spremljajo jih nemški aviatiki.

Četrtek, 17. decembra 1914.

Iz Londona se poroča: V Adenu so Angleži izkrcali 60.000 indijskih čet, da zavarujejo mesto pred napadom vstajških Arabcev. Vsi rodovi v Jemenu in v Asirju so se odpovedali Angliji. Turki jim pošiljajo denar in moderno orožje. Izkrcanje angleških čet pri Moki je bilo odbito. Pri Hodeidi stoji približno 1000 Turkov, ki krijejo tiste evropske inženirje, ki so gradili železnico. Turški aeroplani se večkrat pojavljajo na obeh straneh Sueskega prekopa in mečejo egiptovske oklice. Dozdaj so še vedno ušli, dasi so jih Angleži takoj lovili. Turški aeroplani nosijo pod obema peruti velik polumesec z rdečo zvezdo, ki jo obdajata dva črna kroga.

Petek, 18. decembra 1914.

Angleži so začeli z veliko naglico izpraznjevati egiptovske muzeje.

NA MORJU.

Francozi pri Boki Kotorski.

Iz Boke Kotorske se poroča: V nedeljo, 29. novembra, sta poizkušala dva francoska podmorska čolna udreti v Boko Kotorsko. Na njihovo nesrečo ju je zapazila stražna ladja »R.«, ki ju je pozdravila z brzostrelnim ognjem iz topov, tako da sta morala pobegniti. Naši aviatiki vedno opazujejo Francoze. Ne uporabljajo pa aeroplanov, ampak hidroplane, ki vozijo na morju ravno s tako hitrostjo, kakor v zraku. Ne mine dan, da ne obiščejo Lovčena. Cetinj in črnogorskih pozicij pri Baru, kjer zapuščajo svoje pozdrave z bombami.

Pogrešana avstrijska ladja.

Šolska ladja trgovske mornarice »Beethoven« je zapustila 29. marca l. l. s premogom naložena New-Castle (Avstralija) in je odplula iz Valparaiso. O ladji ni nobenih poročil. Najbrže se je potopila meseca majnika, ko so divjali siloviti viharji.

Boj za Dardanele.

Iz Rima poročajo: Neka ladja, ki se je vrnila iz Bengazija v Brindisi, je opazovala tri močna brodovja, ki so plula proti Egejskemu morju.

Iz Aten poročajo, da je angleško-francosko brodovje, ki je blokiralo Dardanele, bilo sestavljeno iz šestih dridnotov, štirih angleških in dveh francoskih, dalje iz štirih angleških in treh francoskih križaric, dveh francoskih polagalcev min, osmih angleških rušilcev, štirih francoskih torpednih čolnov in številnih prevoznih ladij. Poveljeval je nek francoski admiral.

Angleži poročajo, da se je pripeljal angleški podmorski čoln B II. 14. decembra v Dardanele, kjer se je kljub močnemu morskemu toku potopil pod pet vrst min in je torpediral turško bojno ladjo »Mesudie«, ki je stražila mine. Podmorski čoln je ušel nepoškodovan, dasi so streljali nanj, in je še videl, kako se je potapljal zadnji del turške ladje.

Turčija — Rusija.

Turški križarica »Midilli« je bombardirala trdnjavo Sebastopolj.

Generalni štab kavkaške armade poroča: 11. decembra ob dveh popoldne se je približal »Sultan Javus Selim«, ki ga je spremljala križarka »Berkisatveh« Batumu in je poizkušal obstreljevati mesto in trdnjavo. Ko so utrdbe otvorile ogenj, se je hitro oddaljil »Sultan Javus Selim«, ko je izstrelil 15 strelcev, ki so povzročili le malo škodo.

Turški glavni stan poroča 14. t. mes.: Neka velika turška križarka je 10. t. mes. obstreljevala in zažgala Batum. Ruske baterije so odgovarjale brez uspeha.

Holandski parnik se potopil.

Holandski parnik se je v bližini Mindello potopil; 24 oseb je utonilo, 4 potnike so rešili.

Nemčija — Anglija.

Pomorska bitka dne 8. t. m. pri Falklandskih otokih, kakor smo že poročali, je trajala s presledki pet ur. »Scharnhorst« se je potopil čez tri ure, »Gneisenau« dve uri pozneje, »Leipzig«, »Dresden« in »Nürnberg« so pobegnile. Zasedovale so jih angleške križarke. Zdi se, da Angleži niso izgubili nobene ladje. Malo nemško brodovje petih ladij je zasedovalo pet dni 43 ladij. Napad se je pričel zgodaj zjutraj; udeležile so se ga tudi japonske ladje. Admiral Sturdee je bil načelnik angleškega štaba admiralitete. Po bitki pri Coronelu so mu poverili vodstvo brodovja, odposlane pa proti nemškimi križarkam. Vozil se je 7000 milj, preden je došel na bojišče.

V New York so došla poročila iz Buenos Airesa častnikov križarke »Dresden«, da so imeli zavezniki v bitki pri Falklandskih otokih težke izgube. Neki častnik je izjavil, da je sprejel brezžične brzojavke, ki so poročale, da so izgubili zavezniki tri ladje. Tudi moštva so zelo veliko izgubili.

Nemško brodovje napadlo angleško obal.

Uradno se je 17. t. m. poročalo iz Berlina: Deli naših visokomorskih bojnih sil so napadli angleško vzhodno obrežje. Naše bojne ladje so obstreljevale 16. decembra zjutraj utrjeni obrežni mesti Scarborough in Hartlepool. O nadaljnjem izidu podjetja se sedaj še ne more poročati.

Angleško uradno poročilo se je glasilo: Važno premikanje brodovja se je vršilo včeraj zjutraj v Severnem morju. Scarborough in Hartlepool sta bila obstreljevana. Naši pomorski oddelki so na raznih točkah zapleteni v boj.

Podrobna poročila.

Neki železniški strojevodja poroča, da je videl, kako so bili v Scarboroughu porušeni trije tovarniški dimniki.

Iz Whitby (severno od Scarborougha) poročajo, da sta dve križarici mesto močno obstreljevali in porušili signalno postajo in več hiš. Zgodovinska opatija je deloma porušena. Ena oseba je bila ubita. Križarici sta se pozneje oddaljili proti severovzhodu.

Po nadaljnjih poročilih o obstreljevanju Scarborougha je bilo megleno vreme, ko se je obstreljevanje pričelo. Veliko žen in otrok je v nočnih oblekah hitelo na ulice. Poroča se, da je bilo oddanih 50 strelcev, iz Hulla se poroča, da so oblasti v Scarboroughu v zgodnji uri dobile obvestilo o nameravanem napadu na obal. Obramba se je skrbno pripravila. Artiljerija in infanterija je bila na svojih mestih. Lisf »Ewening Chronicle« v Newcastlu poroča, da se zdi, da so Hartlepool obstreljevale tri nemške križarice. Komaj da so otvorile ogej, so jih že napadli štirje angleški rušilci.

V Londonu je povzročil ta napad veliko razburjenje. — V Scarboroughu je bilo 12 oseb ubitih, 23 pa ranjenih. Ljudstvo je drlo trumoma iz mesta. — Dosedaj se poroča, da je ena angleška križarka močno poškodovana, dva torpedna rušilca potopljena, trije pa močno poškodovani.

Velike poškodbe.

Listi poročajo, da ni pri obstreljevanju Scarborougha in Hartlepoola v nekaterih ulicah ostala niti ena hiša nepoškodovana.

Angleške žrtve na vzhodni obali.

Uradno poročilo iz Londona: V Hartlepool je ubitih 50 civilistov, 15 je pa ranjenih.

Obstreljevana mesta.

Hartlepool je mesto, ki šteje 25.000 prebivalcev. Pristanišče je lahko dostopno in ima velike ladjedelnice in razno industrijo. — Scarborough šteje 40.000 prebivalcev in ima tudi zelo razvito industrijo. — Whitby je predvsem morsko kopališče. Opatija, o kateri se poroča, da je porušena, je zgodovinski ostanek leta 650. ustanovljenega samostana sv. Hilde.

V ZRAKU.

Iz Cetinja se poroča: Ponoči od 12. na 13. decembra so zopet prileteli nad Cetinje avstro-ogrski aviatiki, ki so metali v bombe.

Poroča se nadalje, da so avstrijski aviatiki metali bombe na francoske prevozne ladje v Jadranskem morju.

»Varšavski Kurjer« poroča o obisku nekega Zeppelinovega zrakoplova 9. decembra nad Varšavo: Danes zjutraj ob sedmi uri se je nad mestom pojavil neki Zeppelinov zrakoplov. Artiljerija je takoj silovito streljala nanj, a zrakoplov se za strele ni zmenil. Drzno je plaval nad mestom, nato so pa metali iz njega na raznih krajih bombe, ki so povzročile veliko škodo. Porušeni sta dve hiši v Kolski ulici, Opolska vojašnica in pravoslavna gimnazija. Bombe so popolnoma porušile nekaj cest. Brzojavna zveza s Peterburgom je prekinjena. Iz zrakoplova so vrgli 18 bomb. Čez eno uro je odplul zrakoplov proti Lodzu. Ubitih je bilo 90, ranjenih pa 140 oseb.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katero jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Sveta noč, blažena noč —
Prišla je nam pomoč:

Dete božje v jasliah leži —
Grešni zemlji radost deli, ...

Jaslice leta 1914.

Napisal P.

Jožko je bil priden dečko, zato mu je prinesel sv. Miklavž letos veliko škatljo, v kateri je bilo polno svinčenih vojakov s puškami na ramah. Prinesel mu je pa tudi leseno trdnjavo, ki je imela polno stolpov in stolpičev in pred visokimi vratmi most, ki se je spuščal lahko gor in dol.

Prvi teden je imel Jožko veliko veselje s temi vojaki in trdnjavo. Postavljal jih je v vrste po trdnjavskem dvorišču, kjer jih je vadil raznih vojaških učenosti. Sestro Marto, kateri je prinesel sv. Miklavž mnogo kuhinjske posode, je pa naprosil, da je kuhala njegovim vojakom menažo. To je bilo prve dni. Pozneje pa se je Jožko naveličal teh igrač. Vojake je lepo spravil v škatljo, trdnjavo pa zavil v papir in jo shranil v skrinjo, kjer je imel spravljeno nedeljsko obleko in perilo. Jožko je postajal zamišljen, v njegovi sedemletni glavic se je nekaj kuhalo. Malo pred Božičem je naprosil nekega dne mamo, če bo smel letos on napraviti jaslice, ker ni ata doma, ker je ata v vojski. Mama mu je dovolila, in Jožko

je nabral mahu ter ga posušil za pečjo. Imel pa je velik načrt, katerega ni nobenemu odkril, niti sestrici Marti ne, dasi ga je večkrat vpraševala, kakšne jaslice bo napravil.

Tisto popoldne pa, ko je delal Jožko jaslice, ni smel nihče v hišo. Še celo mamo je prosil, da naj ostane raje v kuhinji in naj zapre hišna vrata, da ga ne bo nihče motil.

V kotu, kjer je visel navadno Križani, je postavil desko, tako kot je videl prejšnja leta delati očeta. Na desko je napravil visok grič, katerega je obložil z mahom. Vrh griča pa je postavil mesto Betlehem. Pa ne mesto Betlehema. Sliko tega mesta, ki se je rabila prejšnja leta pri jaslicah, je pustil v škatlji, kjer so bile vse priprave za jaslice shranjene, in mesto Betlehema je postavil vrh griča trdnjavo, ki mu jo je prinesel sv. Miklavž. Po griču na mah pa ni postavil pastirjev in ovčic, temveč cel grič so zavzeli sami vojaki. Tako resno, mirno so stali ti vojaki, eden tam, drugi tam. Pod grič, spredaj na desko pa je postavil hlev in vanj sveto družino. Zadaj za jasli, v katerih je ležalo božje Dete, pa volička in oslička. Pred hlevom pa sta stražila dva vojaka. Sele pred hlev je

postavil nekaj pastirčkov in ovčic. V desni kot, tam kjer je druga leta stal angel, ki je kazal pastirjem pot do hleva, je postavil trdnjavski top in zraven zopet dva vojaka; v levi kot, med smrečje, pa je postavil sliko ata, ki jo je vzel iz okvira na maminu omari.

Vse povsod, po griču in pred hlevcem, pa je postavil svečice, katere je, ko je bilo delo končano, prižgal. Z zadovoljstvom v srce je gledal na svoje jaslice, prve, ki jih je napravil v življenju.

Ko je bilo vse končano, je pustil, da so se odprla hišna vrata in prišla v hišo družina: mama, sestra, dekli in hlapec.

Vsi so z začudenjem gledali Jožkove jaslice. In Jožko je razlagal.

— To so jaslice tam, kjer se vojskujejo naš ata.

— Poglejte, ata — je zaklicala in pokazala Marta na atovo sliko na jaslicah.

— Pastirčkov ni nič po hričkkih, ker so morali vsi ljudje bežati iz onih krajev, kjer je vojska. Samo vojaki so tam. — Je razlagal Jožko.

— Pa so tukajle pastirčki — je kazala Marta na pastirčke pred hlevcem.

— Samo ti so ostali doma, ker so

že stari in niso mogli bežati. Ker jim je sovražnik požgal hiše, stanujejo v hlevcu pri Jezuščku. Samo volička in oslička imajo ter nekaj ovčic. Če pa bodo vojaki lačni, jim bodo dali še volička in ovčice.

— Pa bo Jezuščka zeblo — je dejala Marta.

— Mu bodo dali pa vojaki plašč — je pojasnil Jožko.

— Če pa pride sovražnik, bodo morali pa vsi bežati.

— Saj je tam gori trdnjava. Če pa de tudi ta, bodo pa bežali, saj sta Jožef in Marija tudi bežala v Egipt z Jezuščkom. Ampak vojaki ne bodo pustili, saj imajo puške.

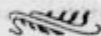
Tako si je to leto razlagal Jožko jaslice.

Ko so odmolili pred jaslicami — molili so še posebno za ata — je povedal Jožko mami prošnjo:

— Mama, kajne, da bodete pustili letos, da bodo ostale jaslice tako dolgo, da pridejo ata domov.

Mama so mu to obljubili: Tako dolgo, da pridejo ata iz vojske...

Od tega dne sta Jožko in Marta molila vsak večer pred jaslicami poleg drugih molitev tudi tole prošnjo: Dragi Jezušček, daj da se bodo naš ata kmalu zdravi vrnili domov. Mami je tako dolgčas po njih. Saj bi bilo Tebi tudi hudo, ako bi ne bilo pri Tebi v hlevcu sv. Jožefa in bi bila Marija vedno žalostna, kot so žalostni naša mama, ki velikokrat jokajo. Daj, stori, da pridejo ata kmalu!...

Dom in svet.

Dopisnikom. To številko smo morali radi božičnih praznikov zaključiti že v ponedeljek dopoldne. Zato priobčimo v ponedeljek prejeto gradivo prihodnjič. Srečen Božič! Uredništvo.

Osebnosti vesti. Dne 11. t. m. je promoviral na graškem vseučilišču »Zarjan« Ludovik Kramberger za doktorja vsega zdravilstva. Prišel je s severnega bojišča in sedaj pojde zopet nazaj na bojišče. Naj bi mu bila sreča mila! — Župnija Koč. Planina je bila podeljena č. g. Janezu Jaklitschu. — Cesar je imenoval za kanonika v Koprnu dosedanjega dekana v Oprtlu v Istri Emila Walkerja. — Župniji Vavtvas je imenovan upravitelj č. g. Franc Kerhne, mestni kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani.

Smrtna kosa med duhovniki. Dne 14. decembra je umrl v Metliki kaplan gosp. Franc Rakovec, ki je bil rojen leta 1876. v Naklem in je služboval kot kaplan na Raki, v Škocijanah, na Blokah, v Semiču in Metliki. — 15. decembra je umrl v bolnišnici v Kandiji vlč. g. župnik Janko Zakrajsček iz Vavtvasi. Rojen je bil leta 1866. Od leta 1897. je bil župnik v Vavtvasi. — V ljubljanskem frančiškanskem samostanu je umrl brat Edmund Vehovec, rojen leta 1839. v Moravčah. Letos je obhajal 50letnico redovne obljube.

be. — V Velikem Varadinu je umrl bivši vojaški škof Koloman pl. Belopotocki, star 69 let.

Pozdrav iz Pulja so nam poslali naši vojaki Primorci in Kranjci z željo, da ta pozdrav objavimo vsem znancem in prijateljem. Žele jim vesele božične praznike in srečno novo leto: Peter Drolc, Anton Valentinčič, Ivan Kaspert, Franc Tomšič, Andrej Petrica in Jakob Demšar.

Vojak in Božič. Marsikateri pravi: Oh, žalosten Božič bodo vojaki imeli. Res je, da ne bo najveselejši, pa tudi ne najžalostnejši. Vedite, da ni ga stanu, ki nima svojih težav, pa tudi svoje veselje. Tudi mi vojaki preživimo marsikatero veselo uro. Največje veselje nam je, ko nam naši predpostavljeni ne branijo izpolnjevati naših verskih dolžnosti, seveda ko je prilika. Če ni pa prilike, pa se v duhu udeležimo službe božje. Drugo veselje nam je, če zmagamo, to je nekaj takega, da vam ne morem popisati. Če se nam pa ne posreči, pa vedno mislimo, kako pridemo do zmage. Na življenje niti ne mislimo, to Bogu prepustimo. Če katerega kaj rani, kako lepo z njim ravnajo povsod. Ne morem, da ne bi zapisal, da se ljubljansko prebivalstvo posebno odlikuje. Lahko bi vam zapisal še veliko veselih uric vojaškega življenja. Zato bodite tudi vi doma veseli. Obhajajte veselo božične praznike, če prav v naši odsotnosti, katera vam naj nič ne kali lepega božičnega veselja. Postavite si jaslice, zberite se s svojo družino okoli in molite, prepevajte lepe božične pesmi in tako lepo obhajajte lepe vesele božične praznike. Seveda ne pozabite v molitvi tudi nas, ki bi se radi božičnega veselja z vami udeležili, pa nam ni mogoče. V duhu seveda bomo z vami. Veseli bodite, da izpolnujemo svojo prisoj: »Za vero, dom in cesarja«, kar nas vedno navdušuje do zadnje kaplje krvi. Molite, božje Detece naj bi prineslo oni sveti mir, ki so ga oznanjevali angeli ob Njegovem rojstvu, vsem narodom, da bi se vsi obrnili k Bogu, ki je sama ljubezen. Potem bo minilo to narodno sovraštvo in mir, da, sveti mir se bo naselil med sedanje razburkane, sovražne narode. In to je naša edina rešitev. Torej vesele božične praznike vsem sovojakom in vsem domačim Bog daj! Pa še nekaj, ko dobim v roke naš vrli list »Domoljub«, kako z veseljem ga prebiram, ko nam prinese toliko novic z bojišča in iz raznih krajev. Zato dragi domači, obnovite naročnino in druge pridobite, da si ga naročijo, da boste zopet imeli zvestega poročevalca novic. Nobena hiša naj ne bo brez »Domoljuba«. Pa ne raztrgajte ga potem, ko ga preberete, ampak spravite vse številke, da bomo, ko še kdaj pridemo, prebirali vojne dogodke, kar nas bo posebno zanimalo. Pozdrav vsem. Z Bogom! — Črnovojnik.

V tuji zemlji so pokopani: Herman Furlan, uradnik Jadranske banke, doma iz Svinega pri Šmarjah na Vipavskem, je padel na severnem bojišču. — V bitki pri Krakovu je padel nadporočnik Ignacij Hočevar iz Kamnika. — Nadporočnik

Pavel Bicek iz Maribora je umrl za ranami, dobljenimi na bojišču. — Rezervni poročnik Franc Kuhar v Pirničah iz Kuharjeve rodbine v Dev. Mariji v Polju, je padel na južnem bojišču. — Ivan Mohorč, uradnik pri pošti v Ljubljani, doma iz Zgoš pri Radovljici, je padel na bojišču junaške smrti. — V bolnici v Debrecinu na Ogrskem je umrl za ranami četovodja 7. lovskega polka Martin Hribar iz Trbovelj. Odlikovan je bil s hrabrostno svetinjo II. razreda.

Za domovino padli Gorenjci: Ivan Nunar z Mlake in Matej Sedlar iz Britofa pri Predosljih, Rudolf Stare iz Senčurja, Franc Sajovic iz Velevesega, Franc Roblek iz Tenetiš pri Trsteniku, Matej Zaplotnik z Letenic pri Goričah, Josip Polajnar iz Preddvora, Jakob Dobrin iz Trziča, Anton Prezelj iz Železnikov, Josip Potočnik iz Rovt, Andrej Potočnik iz Rovt ter Franc Urh iz Podlonka, vsi trije iz selške župnije, Josip Pajer iz Škofje Loke, Anton Čadež od Sv. Petra pri Škofji Loki, Ivan Čadež z Dolenje Dobre pri Trati, Anton Enico iz Mrzlega Vrha in Franc Peternel iz Kopačnice pri Oslici.

Voščilo »Domoljubovega« naročnika za Božič vsem bralcem.

Vesele praznike božične, potice ovsene, ker vojska je vzela pšenične:

Ti grdi želodec, boš tiho, ne toži nikar, naj bo domovini vse to na oltar!

Stradajmo!

Branilcu domovja vse dajmo!

Da čvrst bo, krepak, kot bil bi iz jekla.

Potem bo ob koncu Avstrija rekla:

Sem strla sovraga,

je naša zdaj zmaga!

Odlikovani junaki. Poročnik Anton Čižman pri domobr. polku št. 27 se nahaja že od pričetka na severnem bojišču in se je zelo hrabro udeleževal vseh posamnih bojev. Zdej je poveljnik stotnije in je bil tudi odlikovan s srebrno kolajno I. razreda za hrabrost. Odlikovanec je rojen ljubljčan v trnovski fari in član akademičnega društva »Zarja« v Gradcu. — Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda je podeljena naredniku Alojziju Berlic, četovodjema Antonu Alexander in Karlu Radoj, desetniku Ivanu Lackner, pionirjem Martinu Gornik, Frideriku Koller, Sebastijanu Kristoviču, Alfonzu Legisha in Tomažu Raspočniku; vsi služijo pri 3. pionirskem bataljonu, 2. stotnija. — Mrtvi slovenski junak odlikovan. Cesar je podelil viteški križec Leopoldovega reda pred sovražnikom padlemu podpolkovniku polka št. 55, Alojziju Vukavrh. — Odlikovan je bil s srebrno svetinjo za hrabrost Franc Cigoj, c. kr. čuvaj v Gradiški. V bitki pri Krasniku je s svojo hrabrostjo rešil svojega kadeta, sina generala Potioreka. Cigoj je sedaj doma bolan na revmi.

Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Hinko Malan od 47. pešpolka, Jožef Škabar iz Velikega Repna, Andrej Lampret iz Dev. Marije v Polju, Jožef Jenko iz Cerkelj na Gorenjskem, Ignacij Podobnik iz Sp. Kanomlje, dr. Franc Stele, Fran Pavlovič iz Ljubljane, Kazimir Mulaček, adjunkt deželne prisilne delavnice, Josip Jenko

(Babičev) iz Zg. Brnka, Janez Šilar iz Brega, župnija Šmartin pri Kranju.

Trije Štefani en dan krščeni. V Šmihelu pri Novem mestu so bili v nedeljo, dne 6. decembra t. l. skupaj (vštric) krščeni trije Štefani: Štefan Vesel iz Kandije, Štefan Sušnik iz Gotne vasi in Štefan Rodič iz Boričevega; en oče je Štefan (Vesel), en boter Štefan (Turk) in njihov župnik Štefan (Terškan), tedaj skupaj šest Štefanov, ko je vendar tako malo ljudi tega imena.

Umrli so: Marija U m b e r g e r, gostilničarka pri »kolovratarju« in pri »lipi« v Ljubljani. — V Zagrebu je umrl slavn skladatelj Ivan pl. Zajc, ki je bil rojen leta 1834. na Reki. Znan in slaven je bil vsled mnogih skladb, ki jih je zložil.

Zopet prorokovanje o miru. Prorokovanj o koncu vojske je dovolj. Ni čuda, saj vse želi miru. Posebno ciganke prorokujejo rade mir, ker se jim pri tem dobro godi. Te dni se je v Budimpešti neki profesor vozil na tramvaju. Hoče plačati listek, a denarnice ne more najti nikjer. Poleg njega sedi kmečko oblečena ženska, ki mu pravi: »Gospod! Denarnico imate v levem žepu suknje. V njej je 6 K 30 vin.« Profesor res seže v oni žep in najde tam denarnico, v kateri je bilo toliko denarja. Nato se začne šaliti s kmetico, ki pove, da je rumunska ciganka in ponovno pristavi: »Vidim stvari, ki jih drugi ne vidijo.« Profesorju je bilo všeč njeno govoričenje in se je šalil dalje: »Znate morda tudi prorokovati?« Ciganka: »Dal Poskusimol« — Profesor je res povabil na svoj dom svoje prijatelje ter poklical ciganko. Uganila je baje starost navzočih gospej, premoženjske razmere gospodov, povedala je vsakomur podrobnosti o njegovih sorodnikih, ki so na bojišču. Seveda ni nobeden resno vzel njenega prorokovanja. Slednjič jo vprašajo še, kdaj bo konec vojske. Ciganka pa odgovori, da bo konec vojske ta mesec. Vsi navzoči so obljubili ciganki veliko nagrado, če bo vojske res konec ta mesec. Ciganka bo prišla 1. januarja k profesorju po denar, če se seveda do tedaj njeno prorokovanje izpolni.

Drage štruce. Iz Pulja poročajo, da je pek Karl Mervar od dne 23. do 25. novembra v svoji pekarni prodajal male štruce kruha v teži od 7 do 8 dkg po 10 vinarjev košček. Ako se preračuni na kilogram, je prišel ta kruh na K 1:20 do 1:33 1 kg. Radi tega predragega prodajanja kruha je bil Mervar zatožen in se je moral zagovarjati pred puljskim sodiščem. V svoj zagovor je Mervar trdil, da so tiste štruce bile res tako majhne, a zato so pa bile iz najfinejše moke in z maslom vmešene. Preiskava je pa dognala nasprotno, da so bile iz prav navadne moke in brez masla. Mervar je bil že enkrat radi podobnega prestopka kaznovan na 100 kron globe. Sedaj so mu prisodili šest tednov ostrega zapora, razun tega je bila vsa njegova zaloga kruha in moke zaplenjena in izgubil je tudi pravico do izvrševanja pekarske obrti.

Vrle družine. Josip K o š i r, posestnik na Križu in vodja Rašičeve tovarne v Kamniku, ima v vojski štiri sinove. — Od družine B e g i n v Ljubljani so v vojski štirje bratje. — Štiri sinove ima pri voja-

kih Jožefa Valenčič (Joškova) iz Kilovč.

Pet otrok v dveh letih. S parnikom »Sv. Viljem« je dospela v spremstvu svojega moža in otrok v Neapol neka gospa Angela Guglione, ki je med potjo povila trojčke. Gospa je lani povila dvojčke. Pet v dveh letih!

Ranjeni konji. V dragonsko vojašnico v Gorici, kjer se nahajajo obširni konjski hlevi, je bilo pripeljanih 340 ranjenih vojaških konj. Med njimi je tudi več ruskih.

Z bojišča k poroki in od poroke v boj. Z bojišča se je bolan vrnil učitelj g. Ciril Kafol iz Čepovana na Goriškem. Dne 19. novembra se je poročil v kapucinski cerkvi v Gorici z gospodično Milko Mlekuž, učiteljico v Lokovcu. Gosp. Kafol se je že vrnil na bojišče.

Zasluzene kazni. Matija Mladenich, 30 let star, iz Kastve, je dobil tri leta težke ječe, ker je imel dolge prste in nepoboljšljivo srce. — Matevž Lukan, 64 let star, pristojen v Mošnje, je tako grdo preklinjal Boga in Mater božjo, da mu je sodišče naložilo dve leti težke ječe. — Marta Zupančič, 19 let stara, pristojna v Kanderše, ni delala razločka med mojim in tvojim, zato bo sedela 14 mesecev. — Tudi Maks Rozman, 19 let stari pekovski pomočnik iz Ljubljane, je mislil, da je lahko vse njegovo. Sedel je že eno leto, ko pa je prišel na prosto, je začel zopet krasti kot sraka v Jami pri Kranju, v Podbrezju, Bitnjah in Nomenju. V Ljubljani je s tovarišem Florianom Vrhuncem ukradel kar mimogrede eno kolo. V Nomenju je ukradel hranilno knjižico za 4453 K 31 vin. Ker je pa mislil, da je to samo notes, jo je vrgel proč. Dobil je poldruge leto. Njegov tovariš Vrhunc je bil pa radi slaboumnosti oproščen.

Zanimivo. Jernej B a b š e k, pešec lovskega polka št. 7., vojne pošte št. 73, je odšel v vojsko v Galiciji. Z bojnege polja je pisal enkrat domov ženi, ki se nahaja v Babnigoric pri Laverci. Čez tri tedne po prejemu pisma je bila poklicana žena k županu, ki ji je izročil uro in verižico njenega moža. Oboje je poslala vojaška oblast ženi kot zapuščino moža, ki je padel na bojnem polju. Žena pogleda uro in verižico in spozna, da ta ni bila last njenega moža. Pozneje je povedal ženi neki ranjenec, da je videl njenega moža, kako so ga ranjenega pobrali Rusi in odpeljali; ta ranjenec jim je pa ušel. Ker žena Babšek dosedaj še ni dobila nobenega nadaljnega poročila, prosi, da če bi kdo vedel kaj natančnejšega, naj ji sporoči.

Prošnja. Matija T e k a v č i č, vojak 17. pešpolka, ni že od avgusta poslal o sebi svojem nobenege poročila. Ako bi kdo kaj o njem vedel, naj blagovoli sporočiti Karolu Fabjanu, Vel. Lipje št. 18, pošta Žužemberk.

Pogreša se že od 30. septembra infanterist Ivan B o r k o od 26. domobranskega polka, 3. stotniia, vojna št. 48. Če kdo kaj vé, naj blagovoli sporočiti na naslov Jožef Slekovec, Ivanjski vrh, pošta Sv. Anton v Slov. goricah.

Žalosten dogodek se je prijetil 13. decembra na Viču pri Ljubljani. V hiši št. 2 so dobili otroci na stopnicah obešeno gospodinjo Franciško Š k r l. Zjutraj je bila še pri sv. maši. Že dva meseca se je tako

čudno obnašala, da je gotovo, da se ji je omračil um. Bila je tiha in miroljubna žena.

Tudi žalostno. Jožef Weiss v Lipnici je zblaznel in s kamnom ubil polletnega otroka svojega brata in še nekega šolarja. Potem je zlezal v zvonik in zvonil.

Ranjenci v Ljubljani. Dne 14. decembra ponoči so pripeljali v Ljubljano zopet 511 ranjencev Mažarov, Slovakov in Nemcev. Dne 16. decembra pa so jih pripeljali 903, ki so bili ranjeni krog Belgrada.

V Ljubljani sta umrla vojaka Jožef Robek iz Št. Petra pri Brežicah in Franc P i r c iz Rov pri Kamniku.

V Budimpešti so se spomnili, da bi bilo dobro za ondotne mohamedance ustanoviti turško cerkev, t. j. mešejo.

Protí premirju o Božiču, za katerega se je prizadeval sv. Oče, ste bil, po poročilih listov, Rusija in Francija. Avstrija, Nemčija in Turčija so pa predlog takoj sprejele.

Obesil se je v svojem stanovanju dne 10. decembra Andrej Lužar iz Ognjišča, okraj Velike Lašče, rojen leta 1843. Samoumor je baje izvršil v hipni blaznosti.

Izplačevanje odškodnin za konje in vozove. Dogaja se, da se odškodnine, ki jih vojna uprava izplačuje za prevzete konje in vozove, posameznikom ne morejo izplačati, ker je gospodar odšel k vojakom in ker se mora obvestiti o izplačilu. Pri tem čestokrat trpi obrt in kmetija, ki je v rokah ostalih sorodnikov ali svojcev. Da se temu zlu odpomore, je finančno ministrstvo odredilo, da se na prošnjo svojcev pri vojakih služečim gospodarjem, ki so izročili vojni upravi svoje konje in vozove, za take slučaje sme postaviti kurator, da sprejema in sorodnikom izročila izplačila. Kuratorje postavlja potom finančnega ravnateljstva in potom finančne prokurate pristojno sodišče.

Smrtni udarec. Kakor se poroča iz Črnomlja, sta se sprla 20letna fanta Martin Stojnič, Anton Govednik in 18letni Franc Soddec dne 8. decembra popoldne v gostilni Alojzija Franc v Metliki z 20letnim Jožefom Gornik iz Grabovca. Skoraj nato so se odstranili fantje iz gostilne in prežali na domov se vračajočega Gornika. Sešli so se v nekem vinogradu, nakar se je pričel boj s koli, v katerem je bil Gornik pobit na tla in smrtno poškodovan. Zlikovci so bili izročeni okrajnemu sodišču v Metliki.

Mrtvo truplo nekega neznanca so po-tegnili pretekli teden nedaleč od Vevč iz Ljubljance in je prepeljali v mrtvašnico k Dev. Mariji v Polju. Utopljenec je star okolu 30 let in po zunanosti sodeč pripada delavskemu stanu. Truplo je precej veliko, močno nagnjito in je moralo ležati v vodi že nad šest tednov. Oblečen je v črno pisane hlače, v triko in modropisano srajko, modre spodnje hlače in črne čevlje.

Poroča se nam: Oglasil se je že od začetka vojske pogrešani Anton Ovsenek iz Gorice pri Radovljici na Gorenjskem, ki je služil pri c. kr. domobranskem pešpolku št. 4. Povpraševali smo že na vse strani, kar nam je sam pred par dnevi pisal iz ruskega ujetništva, da so težko ranjenega odpeljali v notranjost Rusije. — To naj bo v tolažbo mnogim svojcem, ki

so v enakem položaju kot so bili svojci A. Ovseneka.

Junakova smrt. Piše se nam: Iv. Pavšič, rez. poroč., uradnik pri dež. vlad. in posestnik v Zgor. Šiški, je padel dne 11. novembra t. l. po štiridnevnih hudih bojih na dalmatinsko - črnogorskem gorovju, zadet v glavo od sovražnikove krogle — kot junak za domovino. Pokojnik se je rodil dne 24. decembra 1879 v Ljubljani. Dovršil je realko, bil enoleten prostovoljec, nato pa je stopil v službo k deželni vlad. Ko se je proglasila vojska, je ponosno opasal svojo sabljo in odšel v Dalmacijo na črnogorsko mejo, kjer je v večnem snegu (1800 m) in v vednih bojih s sovražniki prestal čudovite vojaške napore. Par dni pred smrtjo je bival v Crkvicah, v najbolj južnem kraju v Dalmaciji, odkoder je pisal svojemu bratu župniku na Turjaku zadnje dopisnice: Dne 7. novembra 1914. Dragi brat! Od Tebe sem prejel mnogo dopisnic in časopisov. Pri meni je vse pri starem. Mi smo sedaj vsi na enem kraju in čakamo neprijatelja — no, ali ta nima korajže.

gori Lisac, kjer je pri odprtem grobu proslavil polkovnik njegove zasluge za domovino. Časten spomenik v zgodovinski slovenskih vojakov sedanje vojske bo njegov dnevnik, ki ga je vodil na bojišču. Pokojnik je bil kremenit značaj, odkrit človek, hlinjenja in prilizovanja ni poznal. Bil je krepke postave, veren, vesten in natančen. Kakor doma in v uradu, tako je tudi kot poročnik na bojišču preveč vestno izvrševal svoje vojaške dolžnosti — zato je padel. Padel je kot junak v boju — za našo domovino in naše grehe. Blagor njegovi duši!

Prošnja. Janez Kopitar, lovec pri 7. lovskem bataljonu, 3. komp., vojna pošta št. 73, se pogreša. Če mogoče kdo kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti Uršuli Kopitar v Mengšu št. 21, Gorenjsko.

To je pa cvet! Vinko Luštrek iz št. Vida nad Ljubljano je šele 19 let star, pa ga že poznajo razna sodišča, kaznilnica v Mariboru in prisilna delavnica mu je prišla sedaj na vrsto. Fant je svojo pot začel z goljufijo. Pritepel se je k nekemu posestniku in mu natvezil, da je knežji sin, da se

Dunaju. Zaprli so njenega strica, ker je rajnici hotel iztrgati dve kroni; dolže ga umora.

Pismo z bojišča v Galiciji. F. L. iz Idrije je pisal 6. decembra: Pošiljam Vam pozdrave z daljnega bojišča. Bojevati se, je grozno! Bojevati se pozimi, je pa še hujše! Marsikateremu zmrznejo noge, da bo vedno pomnil. A tudi Rusi, ki imajo korajžo le tam, kjer so v veliki premoci, bodo nas pomnili. Neki ruski ujetnik mi je pravil, da jim naše strojne puške prizadevajo velike izgube. Pri njegovi stotnji da je bilo nekoč v desetih minutah 40 mrtvih in ranjenih. In naša artiljerija! Nekje je krog velikega ognja sedelo 28 Rusov, naša granata je tako »srečno« zadel, da so vsi tam obležali! Navadili smo se na vojsko — na mraz se bomo pa težje... Daj Bog in ljuba Mati božja srečen konec!

Takega Božiča kot ga obhajamo letos, še ni bilo in Bog ne daj, da bi bil še kdaj. Ves svet velika vojašnica, bojno polje, bolnišnica in pokopališče — vse solznih oči. Očetje in bratje, sinovi, v okopih, orožje v roki, doma ob jastrih zapuščena družina. Ne obupajmo. Ze se sliši vedno bolj odločno glas betlehemske trobente. Angel miru prihaja in vliva balzam v naše rane. Kar trpimo mi, v korist bo našim potomcem, vojna je brusni kamen za dogodke in značaje. Ze se kaže pri naših premočnih nasprotnikih znak obupa in utrujenja. Ruski vojaki se bijejo tako zaspano, da je rekel naš vojak, da nam ni treba boljšega nasprotnika; če ga je dosti, se mu pa ne ljubi. Ruskih častnikov je padlo že 34.000 — in Rusi si iščejo častnikov v nevtralnih državah. Brez častnikov pa ni pri Rusih vojske, tam ne znajo nastopiti kot pri nas naredniki, četovodje in prostaki, tudi Turek se zajeda v rusko vojsko. Perzijci se dvigajo — in Rus je hotel biti že avgusta v Berlinu in na Dunaju, pa je prišel v teh mesecih srečno v Galicijo in je pokukal čez Karpate na Ogrsko. Pšemisla pa ni dobil, izgubil je tam strahovito množino vojakov. Za sv. Nikolaja so obljubili Rusi, da dobi Nikolaj Nikolajevič Pšemisl, pa Pšemisl še stoji in je edina trdnjava, ki se je ubranila v tej svetovni vojski sovražnika. — Angleži čutijo, da se jim mažejo tla, Indija, Egipt vstajajo, Irška se vznemirja. Francozom se je obesil Maroko kakor klada za vrat, Srbi so uničeni in utrujeni, če si opomorejo za hip z rusko pomočjo, če se je treba našim umakniti iz previdnosti, nima to nikakega pomena, to je plamen svetilke, ki plapolja v vetru, a ugasne, ker nima več olja. Vojak iz Sarajeva je rekel: »Kaj bodo Rusi naredili na Srbskem, ko niso vajeni hribovitih tal? — Jih bomo že napalili.« — Majhno umikanje sem ali tja je večkrat potrebno, ker je treba varovati armade izgub, Rusi seveda ne poznajo tega, oni mečejo svoje ljudi naravnost v žrelo topov, zato imajo tudi okrog poldrugi milijon izgub, dočim je pri nas dosti ranjenih, a mrtvih primeroma zelo malo in še teh se oglašja vsak čas kdo. — Glejmo torej pogumno v

Danski kralj Kristijan X. Švedski kralj Gustav V. Norveški kralj Hakon VII.
K sestanku severnih kraljev.

Sicer je pa tu vse tiho in mirno, le dela je dosti. Srčen pozdrav Tvoj Ivan. — Nato je odšel s svojim vojaštvom zopet v gorovje. Črnogorci, ki so poizkušali prodreti v Bosno in Hercegovino, a so bili odbiti, so se s podvojeno silo vrgli proti južni Dalmaciji. Vnela se je krvava bitka, kjer je poročnik Pavšič s svojim vojaštvom junaško branil svoje stališče. Četrty dan, 11. novembra, ob 10. uri dopoldne ga je zadela nesrečna krogla v glavo, da se je takoj nezavesten zgrudil na tla. Tovariši so ga odnesli iz bojne črte, kjer je ob 7. uri zvečer izdihnil svojo junaško, plemenito dušo. Preden je odšel v bitko, je naročil poročniku Gustinu, naj v slučaju smrti obvesti njegovo soprogo in dva sinčka. Iz dolgega in ljubeznivega pisma, katerega je pisal vojaški zdravnik njegovi soprogi, je razvidno, da se je pokojnik preveč izpostavljal nevarnosti. Bil je neustrašen v boju. Po bitki so se zbrali njegovi tovariši s solznimi očmi krog njega, mu spletli vence in ga pokopali z vsemi vojaškimi častmi na

pa je izgubil in ga njegov bogati oče — knez že išče in bo vse dal, samo da ga najde. Kmetič se mu je vsedel na te limanice ter mu dajal denar, hrano in stanovanje. Ko mu je pa odšel nekoč 80 kron, je plemenitaš izginil. Za to je dobil mesec dni zapora. To ga pa ni poboljšalo. Kmalu zopet, ko je bil prost, je izmaknil nekaj stotakov, za kar so mu naložili na grbo 7 mesecev, in ko je zopet te prestal, je v Radovljici ukradel 1600 K, katere je na Ogrskem v kratkem zadihal, a ko je bil nato prijet, je dobil pri ljubljanskem sodišču eno leto zapora, katerega je prestal v kaznilnici v Mariboru, za nameček pa še prisilno delavnico, v katero so ga sedaj odtirali. Pa mislite, da je malopridnež sklenil poboljšati se? Nasprotno. Svojemu znanцу je pred slovesom pravil, da komaj čaka, da bi bil zopet prost in to zato, da bo zopet kje »sunil« par tisočakov. Znanec, pošten fant, ga je potolažil, da, če bo tako delal, pride še na vislice.

Za dve kroni! 13letno delavčevno hčerko Frideriko Kalupka so našli dne 14. decembra umorjeno v njenem stanovanju na

prihodnost in priporočimo se Kralju miru, da nam pošlje venec zmage.

Pod Marijnim varstvom. Častnik, ki je bil poslan pri Grodeku z majhno četo na poizvedovanje, je bil napaden in ranjen, njegovi vojaki so ga zavlekli v kozolec in se oddaljili, boreč se z Rusi. Pridejo ruski hrusti in premetujejo okrog kozolca ležeče mrtve. Eden zapaži v kozolcu živega ranjenca, pride k njemu, ga vzdigne z levico za ovrtnik in zavili v desnici orožje. Tisti hip se odpne bluza, na ranjenih prsah se zasveti Marijina slika na zlati svetinjici. Morilna roka omahne. »Izginite,« je rekel Rus in izpustil je častnika. Prišla sta druga dva, ki sta mu pobrala denar in njegova pisma, sicer mu nista naredila ničesar. Prinesla sta mu celo na njegovo prošnjo vode in slame in nastlala sta mu slamo pod glavo, potem sta ga zapustila. Prišli so zopet Rusi, ki so stikali in se skrivali po kozolcu, častnik, ki ni poznal prej strahu, se ga je naučil tam — teh muk ga je rešil prihod naših.

Duhovniku, ki streže v Klosterneuburgu ranjencem, je pravil ranjeni Gustav Baser: Ko sem se poslavljajal od svoje dobre mamice, mi je obesila za vrat svetinjico, da bi ne bilo slovo tako resno, bi se ji bil smejal, kajti nisem veroval več ne v Boga, ne v h... Pojoč sem odšel na bojno polje, na Boga in na Marijo nisem niti mislil, saj jih zame niti bilo ni, na svetinjico sem bil že pozabil. In vendar je bila moja rešiteljica. — Ležal sem v jarku, na nas je deževalo šrapnelov in krogel. Nakrat čutim udarec v prsa, topla kri se mi vlije na roko, ko se odpnem. Glejte: krogla je zadela ravno na svetinjico in se je odbila od nje. Svetinjica je zvrta, krogla me je samo oprasnila, da je nisem imel za vratom, bi bil že izpoznal na onem svetu Boga — tako pa vem in verujem in spričujem že tu, da sta Bog in Marija, ki varujeta vojake. — Pri teh besedah je pokazal Baser svetinjico in kroglo in klical je glasno svojim tovarišem: »Naj mi ne zabavlja več nikdo v moji navzočnosti čez vero in čez Mater božjo!«

Redimo zopet ovce. Gospodinjski odsek katoliške ženske organizacije je imel na Dunaju sejo, pri kateri so poizkušali nekaj jedi, napravljenih za poizkušnjo iz bravine, to je jančevina in koštrun ali ovčje meso. Navzoč je bil svetovalec poljedelskega ministra, ki se je pečal v obširnem govoru z vprašanjem ovčje reje. Stremljenje gospodarskega odseka v vojni je dvojno: Mora skrbeti, da se preživi dežela ob času vojne, in preskrbeti, da bo imela živeža, ko se konča vojna, treba je torej misliti na obdelovanje polja in na živinorejo. Ovčje meso se uvaža na Dunaju in splošno v Avstriji, izvzemši Dalmacije, vse premalo. To je nekak predsodek. Bravina je jako točna in ni nič slabši od drugih vrst mesa. Teletina ima tako malo redilnih snovi v sebi, da je primeroma najdražje živilo. Ako bi se navadili v vojnem času na bravino,

bi bilo to ogromne koristi za živinorejo v Avstriji, teleta ne bi poklali v takih množinah in govedoreja, mlekarstvo, bi se hitro dvignilo, prihranilo bi se silno dosti denarja. Tako je govoril ministrski svetovalec. Še pred vojsko so se slišali iz kranjskega deželne zbor glasovi za zopetno upeljavo in povzdigo ovčjereje, ki je bila prejšnje čase posebno na Notranjskem zelo razširjena. Ovcu ni potreba posebne paše, ne posebne klaje, vzraste hitro, uporabno je vse na nji; koliko so stržili svojčas za volno, tudi sukno so si delali doma iz volne. In mastno tečno mleko in okusni ovčji sir, ob katerem so zrastle krepki močje in so doživeli 90 do 100 let. Ovčje meso se pripravi lahko na več načinov, dobro pripravljeno se ne razločuje od pečene teletine. Juha res ni tako dobra kakor goveja, pa se naredi druga juha in speče meso. Če pa kuhaš ovčje meso s krompirjem in sladko repo, je tudi dobro. Kosilo je tečno in poceni. Včasih je imel dober gospodar na Notranjskem po 500 do 700 ovac. Koliko denarja je prišlo za sir, prodal ali porabil se je loj za sveče, prodala so se čreva, parklji, sploh vse. Ko se je zatrla reja ovac, je izginil glavni dohodek, ki je polnih mošnjček in hram.

Srbska najdenka. Naši nasprotniki razširjajo poročilo, da so se obnašali naši vojaki kruto nasproti srbskim otrokom in ženam. Nasproti temu sumničenju bodi pribito, da velja vojno pravo ali vojskino krutost za vsako civilno osebo, ki posega zavratno v boj. Srbi so oborožili otroke in žene, torej ni mogla prizanašati vojska takim otrokom in ženam, tu bi bilo vsako usmiljenje na nepravem mestu, in kadar pokajo granate, tudi ni časa za to. Tako se godi v vseh vojskah in povsod, Rusi in Srbi tudi ne božajo takih nasprotnikov, saj streljajo celo na Rdeči križ. Da bi pa naši vojaki morili povsod ljudi, to je zlobna izmišljotina, saj potem ne bilo v srbskih krajih, koder so šli naši, več nobenega človeka in tudi nikdo ranjencev in ujetnikov ne bi bil živ, ko je vendar znano, da se postopa pri nas najbolj človeško z jetniki, naj si bo že te ali one narodnosti. Zdaj prinaša neki dunajski list dogodbo, ki kaže, kakšna je krutost naših vojakov napram otrokom. Ko so prišli naši sredi meseca novembra v Valjevo, je pobral pešec dojenčka, deklico, ki je imela kakih šest mesecev, iz blatnega jarka. Nadporočnik Pavel, ki je adjutant FZM. Wurma, je jezdil ravno mimo in je vzel otroka k sebi na konja. V taboru je bilo velikansko zanimanje za najdenko. Ker ni bilo mogoče dobiti v Valjevu ženske, ki bi ravnale dete, je preskrbel nadporočnik sam mleko in posteljino za otroka, oskrbovala sta ga s svojim huzarjem. Častniški zbor je zložil vsoto za najdenko. Nadporočnik Pavel hoče obdržati dete in skrbeti zanj.

Čudodelno podobo Marije iz cerkve karmelitov v Döblingu na Dunaju so 7. decembra na cesarjevo željo prepeljali v

Schönbrunn. Podobo imenujejo Dunajčani »Marija z nagnjeno glavo« in jo imajo v visokih časteh. Ker cesar ni mogel v Döbling, je ukazal prepeljati podobo v Schönbrunn, kjer se je 8. decembra v navzočnosti cesarja brala pred podobo sveta maša, potem pa so jo zopet prepeljali nazaj v Döbling. — Podoba je že zelo stara. Našel jo je v kupu gramoza pobožni karmelit pater Dominik od Jezusa in Marije. Bila je dolgo časa v Rimu, leta 1631, pa so jo prepeljali na Dunaj kot darilo za cesarja Ferdinanda I.

Božič na Angleškem. Znameniti pisatelj Anglež Chamberlain popisuje v neki sedaj izišli knjigi propast angleške pravosti in pravi med drugim tudi to-le: Še pred 30 leti ni bilo mogoče v Angliji na božični večer nobenega človeka spraviti iz hiše, kjer se je obhajal božični večer. Sedaj pa so tedne prej že najeti prostori gostiln za božični večer od raznih družb in družin, kjer se na božični večer pije in je do polnoči, po polnoči pa pleše do jutra. Mladina pleše, stareji pa igrajo na karte. Tako se dandanes na Angleškem obhaja spomin na rojstvo našega Zveličarja Jezusa Kristusa! — K temu pripomnimo, da so se tudi pri nas v zadnjih letih kazali znaki, da žele nekateri ljudje obhajati na ta način božični večer. Tudi pri nas se ni že nihče več vznemirjal, da se je začel postni čas s plesom in končavala pepelnična sreda s pojedinami.

Miroljubni Angleži. Anglež je kramar in kot tak mora voditi o svojem poslovanju trgovske knjige. Ako te knjige odpremo, najdemo v računu »Vojske«, da ima Anglež v zadnjih 25 letih na vesti nič manj kot 13 (trinajst) vojsk in od leta 1838, to je v zadnjih 76 letih, celih 36 (šestintrideset) vojsk! Taka je angleška »miroljubnost«.

Pošijite svoj naslov v svrhu važnega sporočila »Srečkovnemu zastopstvu 12«, Ljubljana, glasom današnjega oglasa.

To je pravla zakliče vsak, ki ga mučijo protinske bolečine, ko ga Fellerjev Fluid iz rastlinskih esenc z znamko »Elza-Fluid« oprosti bolečin. Sredstvo je priporočljivo pri protinskih, revmatičnih in nevralgičnih bolečinah. 12 steklenic se naroči pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elza trg štev. 11 (Hrvatsko) za 6 kron, poštne prosto. Istotam lahko naročite Fellerjeve rhabarbara-kroglice z znamko »Elza-kroglice«, 6 škatljic stane poštne prosto 4 K 40 vin.

Božič in naši ujetniki.

Božič, ki nas vežejo nanj najprisrčnejši spomini, ki zbira družine k tihemu, prisrčnemu veselju, ki dviga duše k Zveličarju in s tolažbo in mirom napolnjuje srca, je prišel. A drugače kot druga leta. Prazno je v hiši; ni očeta, ni brata, ni sina; ujela jih je krvava vojska in marsikje ob razsvetljenih jaslicah jokajo za dragim, ki leži pokopan daleč od doma, in drugod žalujejo za sinom in očetom, ki ranjen leži v daljnem kraju in v bolnišnici sredi trpinov praznuje božične praznike; mnogokje jim

uite misli doli na Srbsko ali daleč tja na Rusko, kjer jim je njihov dragi ujet in se v tuji zemlji žalosten spominja doma in veselega Božiča. Pa tisti, ki so na vojski v mrazu in vedni smrtni nevarnosti, sredi krvavega bojnega šuma! Drugega ne moremo zanje, nego da se jih spominjamo v molitvi s pristrčno željo, naj bi Kralj miru kmalu odvzel svojo sibo in naj bi trajni mir vrnil naše drage svojemu domu.

Morda najbolj so nam zdaj v mislih naši ujetniki. Mrtvi junaki spe v miru; v nebesih praznujejo svoj Božič in to upanje tolaži srca, ki krvave za njimi; ranjenci niso zapuščeni; gotovo je ne bo bolnišnice, kjer ne bi imeli svojega božičnega večera in kjer ne bi dobri ljudje poskrbeli, da jim olajšajo težke ure s priboljškom, z darovi, s pristrčno krščansko ljubeznijo. Vojaki v boju imajo polno truda in dela in divji šum jih tako prevladuje, da morda ne čutijo tako v živo, kakor mi, ki mislimo noč in dan nanje in ki se nam smilijo v dno srca. Bog jih varuj!

Toda ujetniki na tujih tleh božične praznike, sami, brez doma, brez cerkve gotovo v svojih srcih mnogo trpe in tožijo za domačim Božičem. V telesnem oziru je pač preskrbljeno zanje. Dne 29. julija 1899 so zastopniki vseh držav v Haagu sklenili, kako se ima delati z vojnimi ujetniki. Vsaka država osnuje svojo poizvedovalnico (na Dunaju I. Jasomirgottgasse), ki dobiva poročila o ujetnikih in ki ima dolžnost, odgovarjati na razna vprašanja in ki prejema iz tujih bolnišnic stvari, ki jih je imel kak umrlj ujetnik, da jih pošlje njegovim domačim.

Ujetnikom se vzamejo samo konji, orožje in spisi vojaške vsebine; vse drugo, kar ima, ostane v njegovi lasti. Ujetniki stanujejo po praznih kosarnah, v trdnjavah, po šupah in hlevih na vojaških vežbališčih ali po barakah, ki se zanje prirede; na Ruskem jih je veliko tudi v gostilnah, kjer se je doslej prodajalo žganje, ki se je nedavno popolnoma prepovedalo; tudi po gradovih in samostanih so nastanjeni. Častniki so navadno drugod nego moštvo in dobivajo svojo plačo, ki jim gre po njihovi stopnji. Za vsakega moža je določeno 25 m² prostora. Za ležišče se jim mora dati slama; če je mogoče tudi blazina in volnena odeja, brislja, nož, žlica in vilice. Kjer prebivajo, mora biti tudi potrebna miza, posoda za umivanje in za piti ter kljuge, da se obesi nanje obleka. Ujetniki iz moštva morajo delati trajno in naporno: pri urejanju rek, gradnji železnic, izsuševanju močvirja, popravljati pota, trebiti gozde, pomagati pri kmečkem delu. Haaški zbor je sicer izrekel, da zasebni podjetniki ne morejo dobiti za delo ujetnikov, toda ta reč, se hvala Bogu, ne drži povsod. Izrečeno je tudi, da se ne smejo rabiti za taka dela, ki bi ž njimi škodovali domačim delavcem. V tem oziru pa pač ni nevarnosti, ker so povsod najkrepkejši možki na vojski in zato delavcev splošno manjka.

Poskrbljeno je tudi za snago in zdravje. Zdravnik redno obiskuje ujetnike in pregleduje njihova bivališča. Skrbeti mora zlasti za to, da se ne zanesejo med nje kužne bolezni. Imeti morajo svoja kopališča; cepijo jih proti kužnim boleznim in obleko jim takoj, ko pridejo na svoje do-

ločeno mesto, razkužijo. Hrano imajo vojaško; toliko, kolikor nujno potrebujejo, dobijo pač, priboljška pa seveda nobenega ne.

V tolažbo nam bodi, da imajo države, kjer so naši ujetniki, tudi svoje pri nas in da se povsod dobe dobri ljudje, ki se jim smilijo reveži, kateri so v izvrševanju svoje težke vojne dolžnosti prišli v ujetništvo. Tudi to je dobro, da niso njihova bivališča brez nadzorstva. Amerikanska vlada Zedinjenih držav je prevzela skrb za naše in za ruske pri nas. Amerikanski konzuli obiskujejo od časa do časa ujetniške tabore in si vse ogledajo, kako se dela z ujetniki. Njim se lahko izroče razne prošnje in pritožbe. Tudi to je ugodno, da se naši s Srbi in Rusi v zelo kratkem času razumejo. Za Nemce, Romane in Lahe je težje, ker se ne morejo nič dogovoriti.

„Nekaj lepega in veselega za vse trpeče in žalostne“

prinaša in bo prinašal letos skoz delj časa naš nabožni bratec »Bogoljub«. Kdo izmed nas pa nič ne trpi, kdo ni nikoli žalosten? Kdo ne potrebuje tolažbe — posebno zdaj v času te grozne vojske? ... Dalje bo »Bogoljub« prinašal še posebna tolažilna pisma ženam, materam, očetom, otrokom vojakov, ranjenim vojakom in vojakom v vojski. V vsaki številki bo eno teh pisem in marsikaj drugega lepega: slike, pesmi in pisma o vojski in iz vojske v čast našim vojakom, v tolažbo njih domačim in v spodbudo vsem drugim. Zato »Bogoljub« zasluži prav posebno letos, da ga naročite vsi, da ga imate v vsaki hiši. Posebno še družine, ki imajo svoje v vojski in prejemajo za to podporo, naj bi ga gotovo naročile; kakor potrebujejo kruha, tako potrebujejo tudi tolažbe. »Bogoljub« je res lep list. Vreden je dveh kron. Zato naj se Vam jih nikar škoda ne zdi dati jih zanj; izplačale se Vam bodo. Naročite ga, če ga še nimate!

Listek

Rekrut.

Spisal Henrik Conscience.

(Dalje.)

Katarina dvigne glavo in vpraša:

»No torej — povejte vendar, kaj naj pišem?«

Vdovi sta se gledali dolgo vprašaje, pogledali sta obe nakrat na deda. Ta je iztegnil glavo močno iz zagrinjal in je uprl oči strmo na Katarinino roko.

Ded je zakašljal:

»No — piši, da smo vsi zdravi — tako se začne vendar vsako pismo.«

Deklica se je nasmehnila:

»Ta bi bila lepa — da smo vsi zdravi naj nišem, ti pa ležiš že štirinajst dni v postelji.«

»No — to pa lahko poveš še na koncu pisma.«

»Poslušaj, dete, da ti povem jaz, kako moraš pisati,« se je oglasila Janova mati. »Vprašaj najprej, kako je z njegovim zdravjem, drugo bomo že dostavili.«

»Ne,« je branila Katarinina mati, »piši, da si vzela pero v roko, da mu pišeš, da poizveš, kako je z njegovim zdravjem.« »Primem pero v desno roko« ... Tako se začne vsako pismo, tako se je začelo tudi pismo Petrovega Janeza, slišala sem sinoči pri mlinarju, ko so ga brali.

»Ja — to je dejala tudi Vokljarjeva Kaja, pa jaz nočem tako, to je vendar preotročje,« je rekla nevoljno Katarina — Jan ve že tako, da ne znam pisati z nogami.«

Ded je rekel modro: »Le napiši najprej njegovo ime.«

»Katero ime? Bremec?«

»Kaj še! Jan napiši, Jan.«

»Ti imaš prav, oče,« je razsodila deklica, »proč, Pavlek, roke raz mize! — In ti, mati, odmakni se malo od mene, da me ne boš sunila.«

Namočila je pero. Tačas ko je iskala z očmi po papirju, kje naj piše, pa je slovakala počasi ime svojega odsotnega prijatelja:

»J—a—n.«

»Počakaj vendar, Katarina,« jo je prišla za roko Janova mati. »Kaj se ne zdi tudi tebi, da se ne glasi dobro, če rečeš v pismu kar Jan? To je preosorno. Kaj bi ne bilo bolje, da zapišeš: »Ljubljeni sin ali ljubo dete?«

Katarina ni slišala skoraj teh besed, ko jo je bila prišla mati za roko, je kanilo iz peresa — zdaj je oblizovala papir in vzkliknila malo nevoljno:

»Zdaj pa imate! Velika packa je na papirju, vse lizanje ne pomaga, moram vzeti drugo polo; kako dobro, da sem kupila dve poli.«

»Pa kaj praviš, Katarina? — Ljubljeni sin, to se glasi vendar lepši?«

»Ne — tudi tega ne napišem,« se je vjezila Katarina, »saj vendar ne morem pisati Janu, kot da bi bila jaz njegova mati.«

»Ja kaj pa hočeš potemtakem pisati?«

Deklica je zardela do ušes, ko je odgovorila:

»Pišimo, dragi prijatelj — se vam ne zdi, da je to najbolje.«

Obe materi sta se dvignili raz stol, kjer sta sedeli v svetem spoštovanju in sta motrili črko, ki je bila tako velika, recimo kakor Katarinin mezinec.

»Čedna stvar,« je sodila Janova mati. »zgleda kakor kaka bisaga, in to se bere: Ljubljeni Jan! — Pisanje je res lepa stvar, skoraj bi menila, da je čarovnija.«

»Bežite, pustite me, da nad-ljujem,« je rekla pogumno Katarina, »zdaj že vidim, da bom pismu kos. Ko bi le ne stričalo pero tako.«

Pisala je, stokala in se potila. Ded je hropel in kašljal. Ženski sta molčeli in se nista genili, Pavlek se je zabaval s tem, da je namakal kazalec v črnilo in pisal po svojem golem naročju.

Ko je preteklo precej časa, je stala na papirju cela vrsta velikih črk.

Katarina se je ustavila in je motrila svoje delo.

»Ne,« je rekla mati kratko, »Jan ni

moj prijatelj, on je moj sin; napiši raje kar: Jan.«

»Ljubljeni Jan!«

Vsi so odgovorili iz ene sape, veseli ugodne rešitve te tako težke uganke.

»Da! Tako je prav! Tako piši!«

»Zdaj pa se izgubite vsi od mize — vsi!« je ukazala Katarina, »in odstranite Pavleka, da me ne bo suval.«

Začela je pogumno. A komaj je potegnila parkrat po papirju, že so se ji pokazale rosne kaplje na čelu, zadržala je sapo, lice ji je zagorelo. Kmalu nato pa se je globoko oddahnila, kakor da se je rešila velike teže, in rekla je veselo:

»Ah! L je vendar najtežja črka! Zdaj pa stoji tu s svojo zavito sitno glavo.«

»Kako daleč pa si, Katarina?« je vprašala urno Janova mati, »preberi nam vendar, kaj stoji tam na papirju.«

»Ne bodite vendar tako nestrpni!« je klicala Katarina, »Tu ne stoji še nič drugega kakor: »Ljubljeni Jan! — Zdi se mi, da je vse kot je treba. Poglejte vendar, kako me prehaja pot. Rajši grem hlev kidat, nego pisati; mislite pač, da je pisati lahko delo? — Pavlek, pusti črnilo, sicer mi prevrže še čašo!«

»No, dekle, le naprej!« se je oglasil ded, »če ne bo pismo spisano šele drugi teden.«

»O vem, to vem — ali povejte vendar, kaj naj dostavim zdaj?«

»Vprašaj pred vsem za njegovo zdravje.«

Lotila se je zopet dela, pero je praskalo, izbrisala je s prstom dve ali tri nerodne črke, mučila se je z dlako, ki je zšla v zarezo peresovo, jezila se je na cerkovnika, da je naredil črnilo tako gosto, slednjič je brala glasno:

»Ljubljeni Jan, kako je kaj s tvojim zdravjem?«

Nato je premišljevala med slovesnim molkom cele hiše.

In zopet je brala:

»Hvala bodi Bogu, mi smo doslej zdravi, in vol in krava tudi, razen deda, ki je bolan in mi ti želimo vsi skupaj dober dan.«

Vsi so bili trdi od občudovanja.

»Večni Bog!« je zaklicala njena mati. »Katarina, otrok, kje si se naučila tega? Saj tega ne spravi niti cerkovnik . . .«

»Ne moti me,« je presekalo dekle besedo, »da ne pozabim kaj. Čutim, da pojde zdaj.«

Cela ura je pretekla v globokem molčanju. Vidno je bilo, da se odseda delo, kajti Katarina se je nasmehnila med pisanjem. Motil jo je samo Pavlek, ki je namočil že celo roko v črnilo in je bil že črn po rokavi in po obrazu. Že več kot desetkrat je bila prestavila Katarina črnilo na drugo stran mize, toda Pavlek je hotel na vsak način pisati in se je spravil na drugi konec.

Poleg vsega tega so se vendar napolnile obe strani prvega lista do roba. Nestrpni ženi sta prosili in Katarina je brala nekam samozavestno:

»Ljubljeni Jan! Kako je s tvojim zdravjem? Hvala Bogu, mi smo še vedno zdravi, tudi krava in vol, razen deda, ki je bolan, in mi ti želimo vsi skupaj dober dan. Že šest mesecev je preteklo, kar ne slišim

nič o tebi. Naznani nam vendar, če si še živ. Grdo je od tebe, da si nas pozabil, ki te imamo tako radi, da govori tvoja mati ves dan o tebi in da sanjam jaz vse noči o tebi, da si nesrečen in da slišim vedno tvoj glas v mojem ušesu, ki mi kliče: Katarina! Katarina! da planem pokoncu v spanju in skočim iz postelje. — In voliček, on se ozira še zmiraj in vzdihuje, ti bi jokal, da ga slišiš. In da ne vemo tako prav nič od tebe, je za nas taka žalost, da bi se vendar moral usmiliti, Jan, kajti tvoja mati bo še obolela od tega. Uboga žena, če sliši samo tvoje ime, jo prime krč v goltancu in začne se jokati, da poka tudi meni srce . . .«

Tačas ko je čitala Katarina pismo, so se napolnjevale oči vseh s solzami, ko je prebrala z žalostnim glasom zadnje besede, se niso mogli več premagovati — vse je izbruhnulo v glasni jok in ihtenje. Ded je naslonil svojo glavo na posteljnjak, da bi zakril svoje solze, Janova mati je bila pregloboko vznemirjena, da bi se mogla vzdržati, nemo je objela deklico, ki je strmeč opazila učinek svojega pisma.

»Katarina! Katarina! Kje jemlješ ti take besede? Kakor nož mi gredo skozi srce — vendar so lepe, lepo je pismo!« je vzklikala njena mati, ponosna na tako hčer.

»Ah! Sama čista resnica je to,« je vzklikala Janova mati, »naj izve enkrat, kaj sem prestala v svoji duši. — Beri vendar naprej, ljuba Katarina, vsa sem prevzeta, da znaš ti tako pisati, še nikdar ni bilo kaj takega, tvoje roke so predobre za molžo krav in okopavanje njiv, ali Bog dopušča, da se godi marsikaj narobe na svetu.«

Ponosno se je nasmehnila Katarina:

»Tako je. Naj le pridejo! — Nikogar se ne bojim, kar se tiče pisanja. Zdaj šele sem našla pravo pismo. Le poslušajte, to ni še vse:

»Ah, Jan, ko bi ti vedel to, kako je nam hudo, poslal bi nam kmalu poročilo.

Detelja ni storila, ker je bilo seme za nič in je poleg tega še zmrznila, esparzeta pa se ti kar smehlja, če jo pogledaš, mehka je kakor maslo. Žito je čutilo sušo, zato nas je pa blagoslovil Bog z lepo ajdo in gostim zgodnjim krompirjem. In Šembrov Peter se je poročil z dekletom iz Police, ki škili na oko, pa ni prišla prazna k hiši. Sušcev mesar je padel iz županove strehe na hrbet našega starega kovača in kovač, revež, je bolan na smrt.«

Katarina je obmolnila.

»Kaj je to vse?« — je vprašala nevoljno Janova mati — »kaj mu nočeš dati vedeti, da se je krava odtelila?«

»Saj res, to sem pozabila. — No glejte — je že tu: »Naša lisasta se je odtelila. Vse je šlo po sreči in tele je prodano.«

»Pa kaj nočeš omeniti naših kuncev Katarina?« — je vprašal ded. Pisala je in prebrala:

»Ded si je napravil v hlevu stajo za kunce, so debeli kakor jazbeci, največjega ne zakoljemo, ta more počakati tebe, to se bomo gostili kadar prideš.«

Vsi so se zakrohotali od srca, Pavlek je videl veselje drugih, ginila ga je ljuba beseda gostiti se, pa je zaploskal glasno z rokama. — Nesreča pa je hotela, da je sunil pri tem čašo s črnilom tako močno, da se je zakotalila po mizi in je tekla črna reka črnila na lepo pismo.

Smeh je izginil mahoma, potrli so se spogledali molče in so dvignili roke proti nebu — Pavlek pa, boječ se batin, je začel že pred prejemom tuliti in bečati, da je šlo vsem skozi ušesa.

Dolgo so zmerjali vsi otroka, tožili so obupani, da se mora zgoditi tako strašna nesreča in vpraševali so se:

»Večni Bog! — kaj naredimo zdaj?«

»Bežite, bežite,« — je rekla Katarina odločno, to ni taka nesreča, saj sem bila namenjena, da prepisem pismo, kajti sprva mi ni šlo, črke so bile velike in šlo je vse postrani. Zdaj naredim bolj, dobila sem pogum. Pustite me, da tečem v vas po papir in črnilo, tudi pero moram nesti cerkovniku da mi ga prireže, ker je postalo že čisto mehko.

»Pa pojdi hitro dete,« — je dejala Janova mati — tu imaš petačo, ki sem jo dobila za tele, naj ti menja cerkovnik petačo.

Katarina je stekla skozi vrata vsa smehljajoča. Napolnil jo je neki ponos samozadovoljnosti nad njenim znanjem, premagala je težave pisanja; odslej se bo razgovarjala lahko v pismu z Janom.

Pri lipi ob križišču je zagledala pismo-nošo, ki je šel iz vasi napram njej. Srce je zabilo deklici. Ustavila se je in strmela mu naproti. Saj vodi pot iz vasi samo do koč in lesovja — torej prinaša mož pisem, vest o Janu.

In res. Približal se je in vzel pismo iz svoje torbe in se smejal:

»Katarinčica — nekaj imam za vas, pride iz Venlova. Toda — plačati morate petintrideset centov.«

»Petintrideset centov?« je ponovil Katarina, prišla je vsa tresočča se pismo in strmela na napis.

»Da, da,« — je pritrdjeval pismo-noša, »saj je zapisano na napisu, saj vas vendar ne bom osleparil za tako malenkost?«

»Mi zmenjate lahko ta denar?« — je vprašala in mu pomolila petačo.

Mož je pokimal, zmenjal, odtegnil poštnino in se vrnil proti vasi s prijaznim pozdravom.

Razžarela je hitela Katarina k domu, a že na potu je odprla nestrpna roka pismo — in glej! — iz njega pade drugo. Zavzeta ga je pobrala — in zardela so ji lica in čelo v deviški sramežljivosti, usti in oči pa so se nasmejale v sladki sreči — saj je bilo napisano na drugem pismu:

»Samo za Katarino.«

Za njo! — V tistem listu je bila zaprla Janova duša, iz njega je govoril njegov glas samo nji — bilo je to pismo skrivnost med njim in njo.

Ginjena in osupla nepričakovanega je obstala kakor pribita, gledala je v nebo, po glavi ji je šumelo morje misli, po srcu ji je valovilo morje občutkov. Iz daljave ji je udarilo volovo mukanje na uho in opomnilo jo je, da postaja, da je materam dolg čas pričakovanja.

Za ruto oprsnico je skrila dragi zaklad, njeno pismo, lahkkih korakov je letela k koči, z veselim klicem je skočila k čakajočima ženama in vihtela pismo:

»Od Jana, pismo od Jana.«

Veselega začudenja sta bilj obe vdovi kar iz sebe, menciali sta pričakovanja z rokama in cepetalj nemirno z nogama, ded

se je sklonil iz postelje s tako silo, da bi bil skoraj priletel na tla.

V eni sapi je pravila Katarina, kako je srečala pismonošo, kako mu je mogla dati petintrideset centov — prekinili sta jo materi z burnim enoglasnim krikom:

»Beri vendar Katarina — beri!»

Razigrana in žareča se je vsedla Katarina k mizi in je začela glasno slovkati, kajti pismo ni bilo pisano razločno. Slovka je besedo do besede, ponavljala je besedo za besedo predno so dobile pomen in so postale umljive. Svetle oči, ki so bile uprte tako veselo pričakovaje v njo so se omešile, glas, ki se je tresel prej nepričakovane radosti, se je lomil v nenadni bridkosti. Pismo je slovelo:

»Preljubi in častiti stariši!

Jaz vzamem pero v svojo desno roko, da Vas povprašam kako je kaj z Vašim častitim zdravjem in upam od Vas častitih ravno isto. Hude oči imam in ležim v bolnišnici. In dosti strahu in dosti žalosti prestanem ljubljeni moji stariši, bojim se, kajti mnogo mojih tovarišev je oslepelo od iste kužne očesne bolezni.

Dekličin glas se je prelomil — glava je klonila na nesrečni list, glasno ihtenje je prihajalo iz mladih prs. Ded in vdovi so vili roke in objokovali glasno svojo nesrečo. Janova mati je letala po koči vekajoč: »Slep! Bog! — moj Bog! — Moj ubogi otrok slep! Solnca ne bo videl, solnca božjega!»

Katarina je privzdignila malce glavo in prosila: »Za božjo voljo mati! — Ne povečajte nesreče, ki je tako dovolj huda — pustite me, da nadaljujem, morda ni tako hudo kot mislimo, molčite in poslušajte:

»Recite pa materi, da se ji ni treba bati, zdaj mi gre že na bolje in upam, da ozdravim, če mi dopustj Bog. Najhujše je, da moramo stradati, kajti v bolnišnici dobivamo samo polovico navadne porcije, kar dobimo na dan kruha in mesa bi vtaknili lahko naenkrat v usta, naprstnik neslane iž nepoprane juhe nas tudi ne nasiti — pa živi od tega, če si mlad in imaš zdravo srce. Zato ljubi stariši, prosim Vas, pošljite mi, ako morete, pošljite mi malo denarja. Slabo se nam godi tukaj, slabo, kajti sedimo cele dni v tmuni in žalujemo, svetlobe ne moremo prenašati. Mnogo poklonov dedu, Katarini in njeni materi in Pavleku — želim Vam vsem dobrega zdravja.«

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CXV.

Pes v vojski.

Nekega dne je prišel k naši kompaniji — tako pripoveduje neki stotnik — in se vlegel naravnost k topu. Gledal nas je bojazljivo, kakor da bi nas hotel vprašati: ali smem ostati tukaj? Seveda smo ga radi pustili, ker vsaka kompanija ima svojega psa, samo naša ni imela dotedaj nobenega. Z ozirom

* Vnetje oči je bila v Napoleonovi armadi in sploh v prejšnjih vojskah pogosta vojaška bolezen, ker so trpeli vojaki še dosti več nego trpijo zdaj in niso bili zdravniki tako izvežbani. Tudi v sedanji vojski oslepi mnogo vojakov.

na našega novega vojnega zaveznika Turčijo, smo rekli psu »kismet«. To ime se ga je takoj prijelo. »Kismet« se je na naše vojaško življenje kmalu privadil. Hodil je s patroljami na poizvedovanja, ležal je z nami v zakopnih jarkih, kadar smo se bojevali, lajal nad sovražnimi granatami, ki so letale nad našimi glavami, in če je prišlo do bajonetnih napadov, je bil »Kismet« vedno v prvih vrstah napadalcev. Z eno besedo: »kismet« je bil najboljši vojni pes. Posebno naklonjenost in udanost je kazal do našega polkovnega zdravnika, katerega smo imenovali »človekoljub«. Ta naš doktor je bil človek posebne vrste. Vedno ga je zeblo, četudi je najbolj gorko solnce sijalo na nebu. Menda so doma poznali njegovo zmrznjenost, kajti naš gospod doktor »človekoljub« je dobival od doma dan na dan zavitke, polne gorke obleke. Vse mogoče volnene stvari so mu pošiljali: trebušne pasove, jopice, šticke, nogavice itd., tako da je bil gospod doktor zavit v volno od nog do glave. Ko je nastopila zima, je izgledal naš gospod doktor kot velika bala volne. Toda gospod doktor je bil v bojih vedno krvi, ki se je prikazal v zakopanih jarkih. Po trebuhu se je priplazil, že oddaleč smo navadno zagledali, da se vali proti nam volnena bala — naš gospod doktor — ki je že v zakopanih jarkih rešil marsikateremu vojaku življenje, ki bi drugače izkrmavel. Ta volnena bala je bila vedno prva tamkaj, kjer je smrt najbolj žela. Zato je bil tudi naš gospod doktor med prvimi odlikovan. Za tega gospoda je gorelo srce našemu »kismetu«. Gospod doktor pa, ki si življenje brez volne sploh ni mogel predstavljati, je nataknil tudi »kismetu« na šape dva para volnenih nogavic. »Kismet« je bil sicer dober pes, toda do volnenih nogavic ni imel posebnega veselja, — zato je toliko časa grizel in grizel, da jih je spravil s šap. Gospod doktor pa je iznova nataknil »kismetu« nogavice. Takoj, ko jih je »kismet« zopet imel na šapah, se je skrivil v kot in grizel toliko časa volno, da jih je spravil dol.

Nekega dne pa je zadel »kismet« strel v čeljust. Zalosten se je valjal v krvi in pogledoval doktorja kot bi mu hotel reči: Sedaj bo pa konec s tvojimi mukami z volnenimi nogavicami.

Doktor ga je obvezal, nataknil mu zopet nogavice na šape in mu privezal celo trebušen pas. Potem pa je šel dalje iskati ranjencev. Napravili smo bajonetni napad. Tiste dni so bili hudi časi. Dan na dan boj, in toliko naših je padlo. »Kismet« smo popolnoma pozabili. Pet tednov ga že ni nihče videl.

Nekega dne pa se zopet znajde pri naši poljski kuhinji, kot da se ni nič zgodilo med tem časom. Rana se mu je že zacelila, nogavic tudi ni več imel, trebušni pas, ko mu ga je navezal doktor »človekoljub« pa je imel še zmerom. Ta reč mu je menda bolj dopadla nego volnene nogavice.

Od tega časa je »kismet« zopet ve-

dno pri nas, leži v naših jarkih in laja nad granatami, ki brenče nad našimi glavami.

CXVI.

Otrok avstrijskega regimenta

Neki častnik z Dunaja je prišel na svojih poizvedovanjih v zapuščeno vas na Rusko Poljskem. Med gramozom podrite hiše je našel do tri leta starega dečka, ki je začel, ko je zagledal častnika, na vso moč kričati: »Rus! Rus! Mahal je z ročicami, kot da bi se hotel ubraniti častnika. Otroku se je poznalo, da je mnogo prestal. Častnik je poizkušal dečka potolažiti in poizvedeti, kako mu je ime. Ko se je deče pomiril, ga je vzel častnik v naročje in ga nesel do postaje, kjer se je nahal tren. Bil je to ljubeznjivi deček, toda zelo zanemaren. V laseh je imel polno golazni. Umili so ga in očedili.

Med tem se je raznesla med častniki novica, da je poročnik B. »ujel Rusa«. Vsi častniki so ga prišli gledat in se srčno smejali, ko so zagledali dečka, ki je veljal za »ujetega Rusa«. Prinesli so mu kruha, čokolade in drugo. »Ujeti Rus« je postal kmalu ljubljenev vseh. Napravili so mu posteljo s tem, da so v velik zaboj, v katerem so bile prej konzerve, dali slame in nekaj odej. Ta »postelja« je mlademu dopadla.

Ker pa je bilo treba dati malemu tudi ime, so častniki sklenili, da naj bo krščen. Gospod kurat ga je krstil, častnik, ki ga je v vasi našel, pa je bil njegov boter. Dali so mu krstno ime Franc Jožef Viljem, priimek pa Vojska. Za krstno darilo so mu častniki kupili obleke, tako da izgleda mali deček sedaj prav dobro. Za igračo pa so mu vojakji preskrbeli kozo. Tako je postal mali deček ljubljenev regimenta. Če se regiment selj, posade dečka v zaboju na voz, da se pelje z njimi.

Častniški zbor je sklenil, da bo pustil na stroške častnikov dečka vzgojiti.

Družine naših vojakov

tudi sedaj ne pozabijo, skrbeti za one svojce, ki se nahajajo na bojnem polju ali pa po bolnicah. Mnogo dohaja sedaj naročil, naj lekarna naravnost na vojno-poštne naslove pošlje Fellerjev dobrodišeč fluid iz rastlinskih esenc z znakom »Elza-fluid«, ki je priznano sredstvo proti revmatičnim bolečinam, prehlajenju, slabim posledicam vsled vlage, utrujenosti vsled dolgih maršev in proti krčem. Lekarnarju Fellerju pa radi mnogih naročil ni mogoče pošiljati naravnost vojakom in je vsled tega priporočljivo, da cenj. bralec fluid sami naroče na svoje naslove in pa potem v zabojčkih ali pa dvojnih pismih sami dalje pošljejo. Zvaljeni papir in lesna volna za dvojnata pisma se prilagata brezplačno. — 12 steklenic stane poštne prosto 6 K, 48 steklenic 20 K prosto poštne pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 16 (Hrvatska). Fellerjeve želodec krepčujoče kroglice, z znakom »Elza-kroglice« 6 škatljice poštne prosto 4 K 40 vin. 3290

Vprašanja in odgovori.

Žiri. O tem smo že poročali. Dopisov brez podpisa ne moremo objavljati.

M. R. Dugaresa. Ker ima stanovanje in kurjavo zastoj.

A. J. L. Obrnite se do glavarstva. Dopusta pa ne bo dobil, ker ni vzroka.

B. Š. L. T. Pojasnite Vašemu g. dežel-nemu poslancu Vašo zadevo. Gotovo Vam bo svetoval pravo, ker pozna ondotne razmere.

Deklica pobegnila z doma. Kje? Navedite nam kraj in ime, drugače ne moremo priobčiti, ker bi nič ne pomagalo. Vsaj to moramo vedeti, kje se je to zgodilo.

Dobre knjige.

Zemljevid Gorenjske. Cena 80 vin. Ta zemljevid je nanovo izdelan in prirejen z vso skrbnostjo in natančnostjo. V njem je označena vsaka, tudi najmanjša vasica. Širok je 1 meter, visok pa 60 centimetrov in bo služil za domačo rabo kot stenski zemljevid, pa tudi zložen v žepu turista in potnika.

Voditelj v srečno večnost. Ravno-kar je izšel v novem natisu molitvenik »Voditelj v srečno večnost«, po katerem se je neprenehoma povpraševalo ne le zaradi priljubljene vsebine, temveč tudi zaradi priročne žepne oblike. Nov natis presega glede na svojo zunanjo opremo in priročnost vse druge slovenske molitvenike; zadovoljil bo vsakega, ki si je želel lep in priročen molitvenik s primerno vsebino. Oblika je majhna, pa nikakor ne premajhna ali otroška. Velikost in debelina je med seboj v tako prijetnem razmerju, da si ugodnejše oblike ne moremo želeli. — Molitvenik se dobi trpežno vezan z rdečo obrezo za nizko ceno 1 K, šagrín z zlato obrezo 2 kroni, s sino vatiranimi platnicami 3 krone 50 v. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Družbenik Marijin. Izdalo škofijsko vodstvo Marijine družbe. Ta molitvenik je oficielen za rabo v Marijinih družbah. Ker mu je namen enotnost in stalnost, nima novi natis bistvenih izprememb. Da je tak oficielen molitvenik v Marijinih družbah potreben, priča, da je bil prvi natis v par mesecih razprodan in da so Marijine družbe nov natis željno pričakovale. Nov natis se tudi po svoji zunanji opremi ujema s prvo izdajo in ima, četudi je nekoliko spopolnjen, ravno tako priročno obliko, primerno za v roke in žep. Knjižica je razdeljena v tri glavne dele. Priljubljen, obrednik in molitvenik. Molitvenik je zelo obširen in popoln in prirejen za vse stanove, za vse prilike in potrebe. Knjižica bo vstrezala vsem stanovom: mladeničem, dekletom, možem in ženam; to je zaradi potrebne enotnosti. V mali obliki podaja molitvenik veliko vsebine, zato mu je tudi cena zelo nizka; velja v platno vezana z rdečo obrezo 1 K 50 vin., z zlato obrezo in nekaj lepšo opremo 2 K 30 vin., v šagrín 2 K 80 vin. Na 20 naročenih izvodov da Katoliška Bukvarna en prosti izvod.

Lipovo cvetje

kakor tudi vsa druga zelišča, cvetja, korenine, lubja, semena, i. t. d., kupuje po najvišji ceni
Drogerija Anton Kane, Ljubljana, Židovska ulica.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 16. dec.: 21. 56. 71. 85. 55.
Dunaj, 19. dec.: 55. 67. 52. 61. 28.

Sporočite nam svoj naslov!

takoj nato prejmete od nas
brezplačno navodilo, kako
utegnute dobiti .

**2. januarja 60.000 kron in
15. januarja 100.000 frankov**

vrhu tega pa tudi še

4000 frankov

popolnoma zastonj!

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana

Volna

siva, za plesti vojaške
reči, se zopet v vsaki
množini dobi v veletr-
vini 3310

R. Stermeckl v Celju

Varstveno orožje za dom.

2457 **Lovske puške**
prvovrstne kakovosti, kakor
tudi vse druge predmete za
lov in potovanje kupite naj-
boljše samo pri staroznani
tovarni orožja

ANT. ANTONITSCH,
Borovlje št. 35, Koroška.
Ceniki zastonj in prosto.

Denarja ni

draginja je vedno večja, za-
služek pa majhen. Ako ho-
čete z malim trudom **gotovo**
10 K na dan zaslužiti, po-
sljite za pojasnilo v pismu
znakom za 10 vin. in svoj
natančen naslov na:

JOSIP BATIČ

Ilirska Bistrica 30, Kranjsko.

„CAS“

znanstvena revija, izhaja
čkrat v letu in stane po 5 K
na leto. Naročnino prejmem
upravništvo v Ljubljani.

Naročajte

„Slovenca“!

Za semensko

deteljo

je najboljši kupec Franc Pogačnik v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 36, nasproti mitnice.
Kupuje tudi oves, tižol, orehe, suhe gobe,
predivo, ježice in druge deželne pridelke po
najvišjih cenah.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Izurjen uradnik

kristjan, samec, ne pod 20 in
ne nad 30 let star

**se sprejme za veliko
tovarniško podjetje.**

Prosilci, ki dobro obvladajo
splošno in trgovsko vedo, ter
brezpogojno poleg nemščine
znajo v govoru in pisavi slo-
venski jezik, naj pošljejo svoje
ponudbe pod »W. 3921« na
tvrdko Haasenstein & Vogler
A. G., Dunaj I., Schuler-
strasse 11.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim vlagateljem so za pošil-

5 %

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvi.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Náčelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Ōskal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan
Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v
Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; H. Remec,
ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, od-
vetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbo, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kršič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Ōadež, katehet v Lju-
bljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. fin. rač. odčelnik v Ljubljani; Avguština Zajc, o. kr.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ovčjo volno

kupuje po najvišji ceni V. Črnivec, Naklo pri Kranju. 3346 3

Domačo ali črno deteljo

grah, korenje in salatno seme kupujeta Sever in Urbanič, Ljubljana. 3248

Učenc

3369

v trgovino z mešanim blagom, primerno krepak, s primerno šolsko izobrazbo se sprejme takoj pri Ivanu Levstek v Sodražici, Dolenjsko.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUELJANA KOMENSKEGA ULICA 4
SEF. ZDRAVNIK PRIPRAV. DR. FR. DERGANČ

Popolnoma zastoni

dobi vsakdo 1. zvez. »Domače knjžnice, zbirke povesti vseh narodov.« Naročite takoj! Na leto izide 12 zvezkov po 8 pol. vsak zvezek po 30 h. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štaj. 3359 3

Le nikake bojazni

pred azijsko koleró, ker se lahko te kuge zanesljivo obvarujete, ako si uredite način življenja. Držite želodec v redu in imejte skrb za največjo snago. Umijte si večkrat na dan obraz in roke in vlijte v vodo vedno nekoliko razkuževalnega sredstva **LYSOFORM**. Kakor so pokazali poskusi v slovitnem Greitwaldskem zavodu tajnega svetnika profesor Loefflerja, uniči 2%, na raztopljiva Lysoforma tekem ene minute zaplojene bacille Cholera vibrio.

Lysoform naj bi bil povsod v rabli

Cena izvirnim steklenicam je K - 80, 1-80, 2-80 in 4-80, ki so naprodaj v vsaki lekarni in v drožerijah. — Na zahtevo pošljemo vsakomur zastoni in poštine prosto jako zanimivo raspravo kralj. svetnika dr. Aladarja Kovacha, ravnatelja rešev. družbe, z naslovom: »Kako se ubranimo kolere.« — Večjim tvrdkam pošljemo več izvodov.

Dr. Keleti & Muranyi
kem. tovarne, Ujpest.

Tovarna živil odda samozastopstvo

za Ljubljano 3416

izurjeni agenturi ali grosistu, samo prvovrstni, reelni, solventni moči, dobremu organizatorju. Dokazano velik promet in velik zaslužek. Posebno sedaj v vojnem času se po predmetu zelo povprašuje. Zaslužek doslej 600 do 3000 kron mesečno. Ponudbe pod šifro: »Brillantes Einkommen P. K. 3250« na RUDOLFA MOSSE, Praga, Graben 6.

Surovo ovčjo volno

oprano in neoprano kupi vsako množino in po najvišji ceni 3309

R. Stermecki v Celju

OROZJE in KOLESA
na broke. Posamezni delnjazestje II. centki zastoni

F. Dušek, tovarna orožja, koles, silvalnih strojev. Opočno ob dr. žel. 2125, Češko. 3357

Išče se gospodična

v gospodinjstvu in kuhanju popolnoma izvežbana, izobražena, iz ugledne, imovitejšje rodbine za v državni službi v višjem činovnem razredu stoječo veleposelstniško samsko osebo. Ponudbe sprejema upravništvo pod štev. 3342.

Milijon konjskih odevi à K 3'90

Za Balkan namenjene a zaradi nastale vojne nevarnosti pridržane, iz pristin brnske himalajske volne, torej silno močne in za silno neobhodno potrebne, 200 cm dojele in ca. 140 cm široke, v sivi, rujavli, rumeni in drap-barvi z lepimi barvanimi borburami, se bodo razprodajale le malo časa za polovično tovarniško ceno po le K 3-90 komad. Te himalajske konjske odevje so dvakrat toliko vredne in se bodo prodajale po teh čudovito nizkih cenah samo dokler bo kaj zaloge in sicer: 1 komad himalajske konjske odevi stane le K 3-90 3 komadi " " " " K 11-50 6 komadov " " " " K 22-—

3215 Samorazprodaja po povzetju: M. Swoboda, Dunaj III/2 Hiessgasse 13-404.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico. Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1913 K 673.256-17, so poskočile koncom l. 1913 na K 736.147-17. Toda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad. Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

ima svoje prostore v bliži »Zadružne zveze«, Dunajska cesta 38 nasproti »Bavarskemu dvoru« v bližini mitnice

sprejema in obrestuje hranilne vloge po **4 1/2** %

Rentni davek plačuje iz svojega. Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. Oskrbni sama devinkulacije in vinkulacije. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na raspolago brezplačno pološnice poštne hranilnice. Za varnost naloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in z svo davčno močjo. Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalaga tudi e. kr. sodišča denar mladoletnih. Hranilnica kmečkih občin je regulativna hranilnica in je nje poslovanje pod nadzorstvom cesarskega komisarja kot zastopnika e. kr. deželne vlade v Ljubljani. Daje posejila na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo na vsak poljuben način, dalje na menice in vrednostne papirje.

ZASTONJ

dobi vsak 2 para močnih ženskih ali moških nogavic, 3 lepe žepne robce, eno volneno ruto za na glavo ali moški klobuk, kdor naroči: **4 1/2 m finega zimskega volnenega blaga za zimsko obleko v poljubni barvi za:**

kron **9-50** ali v boljši kakovosti za kron **12-50**

SAMO v Prvi gorenjski razpošiljalnici Ivan Savnik, Kranj št. 151.

Neugajajoče se zamenja ali vrne denar!

Polni jarmeniki za žage in vseh vrst stroji za obdelovanje lesa najnovejše izborne konstrukcije in izborne izvršitve. Vsi stroji za mizarje, kolarje, sodarje in tesarje.

Tovarna za stroje G. Tommes, Ljubljana S
Dunajska cesta 35. - Ustanovlj. 1847.

Turbine za vse vodne razmere. - Precizni, regulatorji. Najboljša priročila tu in inozemskih obratov. Telesce v delu: Termična naprava za 1. kraj, elek. elektrarno; 2 turbini po 1000 konj. sil.

„Poskoči možiček!“
Najnovejša, najzabavnejša družabna igra. 3307

„Poskoči možiček“
Za odrasle kakor za otroke je nasa nova izredno zabavna družabna igra „Poskoči možiček“, katere se lahko udeležijo poljubno število oseb, najlepša in najprimitivnejša zabava. Ravnotako je kakor tudi za vsako družino izredno veselo in zanimivo. Zelo fino izvršeno, kompletno z navodilom le 2 K 3.-

Po pošti, povzetju pošilja zaloga novosti
M. SWOBODA, Dunaj III/2, Hiesgasse 13—404.

KAROL POLLAK,
tovarna usnja v Ljubljani in Kranju.

Izdeluje **gonilna jermena**

za stroje najboljše kakovosti, kakor tudi jermena za šivanje in vezanje jermen. V zalogi so vedno jermena v vseh širinah za poljedelarske stroje. Naročila na centralo Karol Pollak, Ljubljana. 2424 23

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,
n. a. del. civil. in reatne, nezg. in lastni zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožive je in smrt, otroških del, rentna in ljudska, neopodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149-00
Stanje gar. londov koncem 1913 K 43.434.496-17
V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. Prospekti zas onj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

KAVA
50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišoba, izdatna in štedljiva 5 kg vreča za poskušnjo K 10.- post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrst. finega čaja za 2 K pošlje: A. Schapira 473, izvoz kave in čaja, Galanta, 3036

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Ne stane prav nič.

Zastoj pošiljam na vse strani vzorce sukna, blaga za obleke, blaga za bluze, perilnega blaga, modnega barhenta, platnine, okstorda, posteljnine kakor tudi vseh vrst blaga za domačo porabo. S tem si morete pri veliki izbiri in nizkih cenah na svojem domu prav posebno ugodno preskrbeti ugoden nakup. Karol Worsche, Maribor ob Dr. štev. 12

Zakaj?

ne pišete takoj po najnovejše vzorce in krasen cenik, kateri se vam določijo zastoj in poštine prosto iz

Prve gornjske razpošiljalnice
Ivan Savnik, Kranj št. 151.

V vojnem času

je potrebna zanesljiva ura ali žepna budilka, kakoršne vam nudi resnično domača svetovnoznana trvdka, ki je največja zaloga zlatnine in briljantov, sedaj po znižanih cenah.

Naj nihče ne zamudi priitke!

F. ČUDEN, LJUBLJANA
samo Prešernova ulica štev. 1

Lastna tovarna ur v Švici. Naročujte veliki cenik zastoj, tudi po pošti franko.

Kupuje se staro zlato! 1444

Stanje vlog ež 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

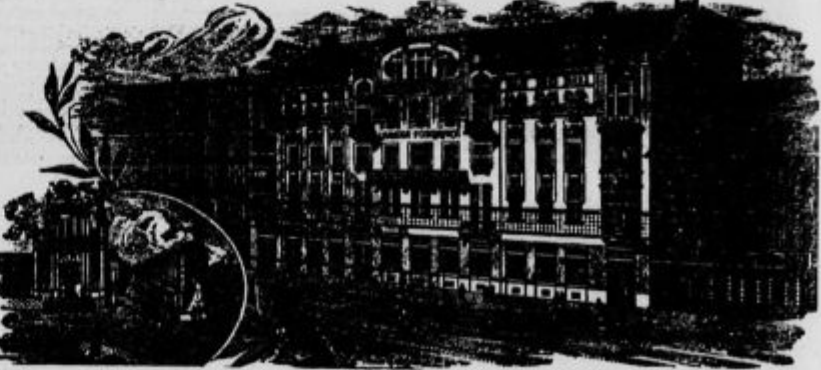
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, prtiličje, v lasni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvišo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni **zadružniki**, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercijalni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.